

NAŠA LUČ

M E S E Č N I K Z A S L O V E N C E P O S V E T U

APRIL 2023

letnik 72, številka 4

4

POGOVOR Z MARKOM JERMANOM
Živi in delaj za življenje

8

JEZIKOVNI KOTIČEK
Učitelj

11

FOTOTEKA RAFAELOVE DRUŽBE
Slovenski skavti v Argentini

Druženje v Slovenskem domu pri svetih mašah

77 let je praznoval Peter Vugrinec.

Jožica in župnik Martin

S pesmijo Angelček pri Slovenskem domu

Župnik Martin pri sveti maši

Simon in Daniela pri sveti maši

Thomas in Robert

Slovenski dom nas vedno privablja.

Danijela je vedno nasmejana in dobre volje

Na obisku pri družini Maroša

NAŠA LUČ

Glasilo Zveze slovenskih izseljenskih duhovnikov, diakonov in pastoralnih sodelavcev v Evropi za verska, kulturna in narodna vprašanja

Izdajatelj: Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov in Rafaelova družba • Založnik: Družina, SI-Ljubljana, p. p. 95 • Glavni urednik: Janez Pucelj, München, Nemčija • Odgovorni urednik: Lenart Rihar, Ljubljana • Uredništvo: Rafaelova družba, Naša luč, Poljanska c. 2, SI-1000 Ljubljana, tel.: 01/438 30 50, e-naslova: rafaelova.druzba@siol.net in jpucelj@web.de • Uprava: Krekov trg 1, SI-1000 Ljubljana, tel. 01/360 28 28 • Jezikovni pregled: Vida Frelih • Revijo podpira vladni Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu.

CENA IZVODA: 2,70 EUR • CELOLETNA NAROČNINA ZA SLOVENIJO: 29,70 EUR • CELOLETNA NAROČNINA (za pošiljanje iz Slovenije): Evropska zveza 40,59 EUR • Švica 53,90 CHF • Velika Britanija 34,54 GBP • Avstralija 55,66 AUD • Kanada 54,45 CAD • ZDA 53,35 USD. V ceno je vstet 5 % davek na dodano vrednost in ustrezna poštnina, ki velja za pošiljanje z navadno redno pošto. Cena za letalsko pošiljanje je 45,43 EUR • CELOLETNA NAROČNINA PRI POVERJENIKIH: Evropska zveza 35 EUR • Švedska 320 SEK • Švica 45 CHF • Velika Britanija 28 GBP • CELOLETNA NAROČNINA (za pošiljanje iz Münchna): Evropska zveza 35 EUR, plus poštnina • PLAČILO NAROČNINE: Naročniki v Sloveniji ter prejemniki po pošti v Sloveniji, na transakcijski račun pri NLB dd.: 02014-0015204714, DRUŽINA, d. o. o., s pripisom za Našo luč, IBAN SI56 0201 4001 5204 714, SWIFT LJBASI2X • Naročniki, ki prejemajo revijo s slov. misije, plačajo župniku. • Naročniki po Evropi in svetu (pošiljke iz Münchna) nakažejo na račun: J. Pucelj - KirStift, BIB Essen eG, IBAN: DE96 3606 0295 0020 9400 26, BIC (Swift): GENODED1BBE, namen: za Našo luč.

Oblikovna zasnova: Klemen Kunaver • Grafična priprava: Družina d. o. o. • Naslovnica: Marko Jerman, vitraj v Rožmanovem domu, Buenos Aires • Tisk: tiskano v Sloveniji.

Rafaelova družba, Naša luč, Poljanska 2, SI-1000 Ljubljana, tel.: (+386) 1 438 30 50, e-naslov: rafaelova.druzba@siol.net
www.rafaelova-druzba.rkc.si • Poslovni račun pri NLB d. d.: 02014-0253581535, voditelj: Lenart Rihar

Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov, diakonov in pastoralnih sodelavcev v Evropi
Liebigstr. 10, 80538 München, T (*49) 089 2193 7900, M 0173 9876 372, F (*49) 089 2193 79016, predsednik: msgr. Janez Pucelj

POGOVOR Z MARKOM JERMANOM Živi in delaj za življenje	4
JEZIKOVNI KOTIČEK Učitelj	8
SLOVENIJA, NAŠ SKUPNI DOM Premisleki, Novice 7100	9 10
FOTOTEKA RAFAELOVE DRUŽBE Slovenski skavti v Argentini	11
ZAKLADI SLOVENSKE UMETNOSTI Vitrajji ponujajo še več kot svetlobo in barvo	12
ŽUPNIJE	13
ZGODBA	23
KRIŽANKA / MALO ZA ŠALO	24

Pomlad

S pominjam se nekoliko daljše pesmi, ki jo je napisal Stanko Majcen. V njej se pojavi misel, ki mi kot eden najbolj pretresljivih verzov odmeva že od mladih dni. Pesnik opeva pomlad in kako se njena moč preliva v vsa srca, vse duše, čez ves svet. Potem pa sledi strašen vzklík: a jaz jo kolnem pomlad! Pesnik namreč polaga svoje besede v usta matere, ki je zaradi vojne oziroma revolucije izgubila sina. Pomlad vidi vso črno in grozno, od rastja sredi kamenja omenja le osat, ki morda tudi zacveti, a še to zanj prepozno.

Koliko takih preklelih pomladi je spočela ruska okupacija Ukrajine, ki traja že več kot leto dni! Politika demokratičnih držav v obsodbi napada ostaja kolikor toliko poenotena, saj kljub vsemu prevladuje zavedanje, da bi se s padcem Ukrajine zelo omajala varnost naslednjih držav in da ni nobenega zagotovila, kje bi se to potem ustavilo. Druga svetovna vojna le ni tako daleč in nekateri ključni ljudje se vendarle nekoliko zavedajo, pred kako podobnim položajem se je znašel svobodni svet, ko sta ga takrat začela ogrožati Nemčija in Sovjetska zveza. Tega poudarka pri zgodovini zlepa nismo zaznali, saj zmagovalc ne poudarja rad svoje krivde, zdaj pa se vendarle sliši, da bi bilo mogoče v pravem času z odločno reakcijo doseči, da se požar vojne ne bi razširil po vsem svetu.

Danes so v veliko pomoč tudi države, ki so občutile težo sovjetskega usužnjevanja, zlasti Finska, Poljska in baltske države. Da je s pravim vodstvom lahko med njimi tudi Slovenija, smo videli pred dobrim letom dni. Takrat je celemu svetu zastal dih, ko so se v okupiran Kijev odpravili trije predsedniki vlad, vključno s slovenskim. Leto dni pozneje Ukrajinci z zahvalami pogumnim možem potrjujejo, da je bila to največja prelomnica v mednarodnem dogajanju, večja kot to, da je ukrajinsko prestolnico obiskal ameriški predsednik. Ne bi je, če mu ne bi odpirali poti omenjeni državniki.

Veliko pove dejstvo, da so ti voditelji držav prihajali iz vzhodnih držav, ki so po drugi svetovni vojni ostale na nesvobodni strani železne zaves. To pomeni, da so vsaj malo poznali »črne pomladi« pod sovjetskim režimom in da vejo, s kakšnim okupatorjem imajo opraviti ukrajinski ljudje. Tudi mnogi od nas še pomnimo, kako je bilo v tistem času, a imamo hudo skušnjavo, da iz svojih udobnih naslonjačev dajemo prehitre sodbe ali verjamemo medijskim manipulacijam. Nimamo te pravice.

Pred nami je veliki teden s pasijonom. To je še ena priložnost, da povečamo občutek za trpljenje drugih. Sočutje ni samo velika odlika, ki jo zmore človeško bitje. Je tudi varovalo, da ostajamo v tistih merah, zaradi katerih je naše sobivanje znosnejše. Šele tako nam pomlad lahko skupaj z vrhuncem velikonočnega tridnevja prinese svetlobe in upanja.

Lenart Rihar

ZVEZA SLOVENSkih IZSELJENSKIH DUHOVNIKOV, DIAKONOV IN PASTORALNIH SODELAVCEV V EVROPI

ANGLIJA
SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA LONDON
62, Offley Road, LONDON SW9 0LS
T/F (*44) 020. 7735 6655
M +44 736 53 53 900 (Nataša Močnik)
http://www.skm-london.org.uk
e-naslov: info@skm-london.org.uk

AVSTRILIJA
SLOVENSKI PASTORALNI CENTER DUNAJ
Einsiedlergasse 9-11, 1050 WIEN
M (*43) (0)660-657-94-33
duhovnik: Matija Tratnjek
e-naslov: info@spc-dunaj.net
www.spc-dunaj.net

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA GRADEC
Mariahilferplatz 3, 8020 GRAZ
T (*43) 0316. 7131 6924
župnik: p. mag. Jože Lampret OFMConv

PREDARLSKO
oskrbuje: mag. David Taljat (glej Švica)

SLOVENSKA KAT. MISIJA ŠPITAL
Drau Marienkapelle, Villacherstr., SPITAL
župnik: mag. Jože Andolšek
Št. Primož 65, 9123 Št. Primož
T (*43) 042. 3927 19

BELGIJA, NIZOZEMSKA IN LUKSEMBURG
SLOVENSKI PASTORALNI CENTER BRUSELJ
Av. de la Couronne 206
1050 Bruxelles / Ixelles
T (+32) 02. 64 77 106
M (*32) 0489. 783 532
župnik: dr. Zvone Štrubelj
e-naslov: zvones@gmx.de

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA EISEN
Guill. Lambertlaan 36, BE 3630 EISEN
T/F (*32) 089. 7622 01
župnik: Gregor Semrl
e-naslov: semrl.gregor@gmail.com

FRANCIJA
DELEGATURA – AUMONERIE NATIONALE DES
SLOVÈNES DE FRANCE
Moulin de Thicourt, 57380 THICOURT
Tel – Fax (*33) 03. 8701 0701
e-naslov: kaminjoseph@aol.com

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA PARIZ
3, Impasse Hoche, 92320 CHATILLON
T (*33) 1 42 53 64 43,
župnik: dr. Zvone Štrubelj (glej SPC Bruselj)
diakon Ciril Valant: 32, rue de la Guilloire,
78720 La Celle les Bordes. Tel: 01 34 85 26 66
e-naslov: valant.ciril@wanadoo.fr

SLOVENSKA KAT. MISIJA MERLEBACH
14, r. du 5 Decembre, 57800 MERLEBACH
T (*33) 03. 8781 4782,
T mlin (*33) 03. 8701 0701
župnik in delegat: Jože Kamin,
e-naslov: kaminjoseph@aol.com

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA NICA
6, rue Vernier, 06000 NICE
T (*33) 4. 9388 5851, F (*33) 4. 9388 5851
župnik: Štefan Cukman
e-naslov: scukman@club-internet.fr

HRVAŠKA
SLOVENSKA KAT. SKUPNOST ZAGREB
oskrbovana iz Slovenije. Informacije:
dekan Anton Trpin, T (*386) 07 338 00 15
Trubarjeva 1, 8310 Šentjernej
e-naslov: zupnija.sentjernej@rc.k.si

ITALIJA
SLOVENSKA KATOLIŠKA SKUPNOST RIM
Via Appia Nuova 884, 00178 ROMA
T (*39) 06.7184 744, F. 06. 712 99 910

SLOVENSKA KAT. SKUPNOST MILANO
cerkev Corpus Domini, ul. Canova 4
informacije: Karel Bolčina, M (*39) 338 195 8889
e-naslov: donkarel@tiscali.it

NEMČIJA
KOORDINACIJA DUŠNEGA PASTIRSTVA
SLOVENCEV PO SVETU
govorec: msgr. Janez Pucelj
Liebigstr. 10, 80538 München
T (*49) 089.2193 7900, M 0173.9876 372
F (*49) 089. 2193 79016
e-naslov: jpuceelj@msn.com
jpuceelj@web.de

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA BERLIN
Kolonnenstr. 38, 10829 BERLIN
M (*49) 175.2462 425
župnik: Izidor Pečovnik
e-naslov: izidor.pecovnik@erzbistumberlin.de

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA ESSEN
ne obstaja več.
Vse informacije dobite pri koordinacijski službi
in http://www.slomisija-essen.de/

SLOVENISCHE KATH. SEELSORGE – LIMBURG
Hühnerweg 25, 60599 FRANKFURT
T (*49) 0178 9755991;
duhovnik: p. Andrej (Andrzej) Koch
e-naslov: koch.andrzej@gmail.com

SLOVENSKA KAT. MISIJA MANNHEIM
ne obstaja več.
Vse informacije dobite pri koordinacijski službi
(glej zgoraj).

SLOVENSKA KAT. MISIJA STUTTGART
Stafflenbergstr. 64, 70184 STUTTGART
T (*49) 0711. 2328 91, M 0178. 4417 675
F (*49) 0711. 2361 331
www.skm-stuttgart.de
župnik: Aleš Kalamar
T (*49) 0711. 5489 8064, M 0176. 8450 9228
e-naslov: aleskalamar@gmail.com
župnik v pokojju: Martin Retej
e-naslov: reteljmartin@gmail.com
M 0049 173 4772 422

SLOVENSKA KAT. MISIJA AUGSBURG
Ottmarsgäßchen 8, 86152 Augsburg
T/F (*49) 0821. 979 13, M 0173.5937 313
župnik: Roman Kutin
e-naslov: roman.kutin@gmx.net

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA ULM
Neunkirchenweg 63 A, 89077 ULM
župnik: Roman Kutin (glej Augsburg)

SLOVENSKA KAT. ŽUPNIJA MÜNCHEN
Liebigstr. 10, 80538 MÜNCHEN
T (*49) 089. 2219 41, F 089. 2193 79016
www.skgmuc.com
e-naslov: slovenischsprachige-gemeinde.muenchen@
ebmuc.de
župnik: Janez Pucelj; T (*49) 089. 2193 7900
e-naslov: jpuceelj@msn.com
jpuceelj@web.de
župnik v pokojju: Marjan Bečan
diakon Ralph Prausmüller
e-naslov: ralphprau@gmail.com

SRBIJA
SLOVENSKA KAT. SKUPNOST BEOGRAD
Župa sv. Cirila i Metoda
Požeška 35, 11030 BEOGRAD
T (+381) 11 30 56 120
MT (*381) 665 105 509
župnik: Lojze Letonja CM
e-naslov: lojze.letonja@gmail.com

ŠVEDSKA
SLOVENSKA KAT. MISIJA GÖTEBORG
Parkgatan 14, 411 38 GÖTEBORG
M (+46) (0)708 278757
T (+46) (0)31 7115421
župnik: Zvonko Podvinski
e-naslov: zvone@telia.com;
zvone.podvinski@rc.k.si

ŠVICA-LIECHTENSTEIN
SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA ZÜRICH
Naglerwiesenstrasse 12, 8049 ZÜRICH
T 0041 (0)44 301 31 32, M 0041 (0)79 7773 948
spletna stran: www.slomisija.ch
župnik: mag. David Taljat
e-naslov: slomission.ch@gmail.com

Živi in delaj za življenje

Bil je meglen zimski dan, ko sem se odpravila do vsestranskega umetnika Marka Jermana v Godovič. Marko je slikar, kipar in vitrajist, a tudi topel sogovornik, ki človeka pritegne s pristnostjo in srčnostjo.

Vitraj je danes malo znana umetnostna zvrst, svoj razcvet pa je doživel v gotških katedralah, kjer so stene izginjale, zamenjale po so jih velike okenske površine. Vitraj so srednjeveški ljudje dojemali kot nekakšen kinematograf, saj je zaradi svetlobe pravzaprav živ. Od svetlobe vitraj ni le osvetljen, pač pa nekako razžarjen in je tako ob vsaki uri dneva in ob vsakem letnem času drugačen. Pri Jermanovih vitrajih me je pritegnila predvsem prefinjena risba ter premišljena in dinamična kompozicija.

Marko je bil rojen v Argentini, a se je še pred osamosvojitvijo z družino preselil v Slovenijo. Tako beseda ni tekla le o umetnosti, pač pa tudi o njegovem bogatem in zanimivem življenju v obeh domovinah.

> Gospod Marko, v Slovenijo ste se z družino preselili leta 1990. Kako je prišlo do tega?

Janez Rihar, ki je bil takrat župnik na Fužinah, je prišel obiskat Slovence v Argentini, in tako tudi nas. Potem ko je videl moje delo, ga je začelo zelo zanimati. Čez čas mi je pisal, če mu lahko narišem predlogo za okno v cerkvi na Fužinah. Poslal mi je mere, jaz sem narisal osnutek. Všeč mu je bil, in nato sem mu poslal risbo v naravni velikosti. Okno so potem izdelali v Sloveniji.

G. Rihar pa je, preden je šel na Fužine, gradil novo cerkev v Mostah. Povedal mi je, da ima nova cerkev veliko oken in me povezal z župnikom Lojzutom Snojem. Najprej sem mu narisal osnutka za dve okni v molilnici. Všeč sta mu bili. Poklical me je in mi predlagal, naj pridem in okna izdelam pri njem. Odgovoril sem mu, da to ni tako preprosto. Da za delo potrebujem prostor, da ne vem, kje bi dobil steklo, da je potrebna peč ... Pa mi je odvrnil, da bomo že kako, naj kar pridem. In jaz sem res prišel. To je bilo leta 1990. G. Snoja sem poklical šele, ko sem prišel v Trst. Povedal sem mu, da bom čez tri ure v Ljubljani. Bil je kar malce začuden. Vprašal me je, kje bom stanoval. »Ne vem, verjetno pri vas. Saj ste rekli, naj kar pridem,« sem mu odgovoril.

No, in pri njih sem bil približno dva meseca. Delal sem v zaklonišču pod cerkvijo. Bilo je precej kaotično, saj smo pobarvana stekla vozili žgat v Škofjo Loko, ampak se je vse lepo izteklo. Po kon-

čanem delu mi je g. Snój predlagal, da bi naredil še ostala okna. Dela je bilo za približno dve leti in tako sva se z ženo odločila, da se preselimo v Slovenijo.

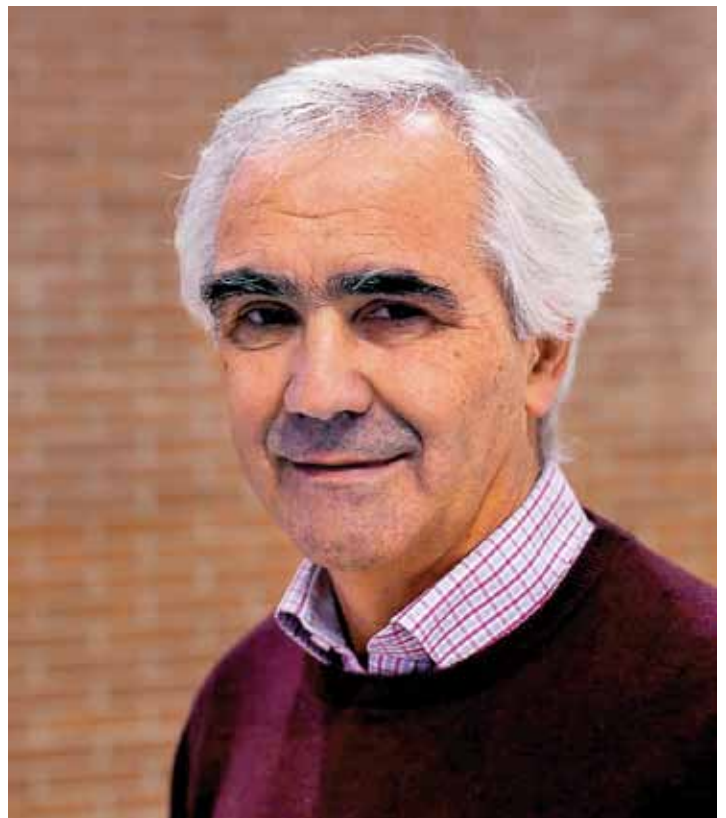
> Ste že kdaj prej pomislili na selitev?

Ne. Bil sem nekajkrat v Sloveniji, zaradi smučanja pa tudi drugod po Evropi, vendar si nikoli nisem predstavljal, da bi tu živel. Ampak kot pravijo: »Zarečenega kruha se največ poje.« Ko smo prišli, je najstarejši otrok ravno začel hoditi v prvi razred. To je bilo odločilno. Če bi bili otroci starejši, bi bilo veliko težje. Bilo je kar malo pustolovsko, ampak je šlo ...

> Ja, za to je bil potreben pogum. Ampak vrniva se še v daljnjejo preteklost. Rojeni ste v Bariločah. Kakšno je bilo vaše otroštvo, vaša družina?

Hu! Moje otroštvo je bilo zelo pestro. Moj oče je imel gostilno v hribih, ob vznožju gore Tronador, najvišje gore v narodnem parku. Od našega doma pa do vznožja je takrat vodilo 100 km makadamske ceste. To je bila znana turistična točka. Vsak, ki je prišel v Bariloče, je šel še pod Tronador, saj je bil tu sneg dostopen tudi poleti. Gostilna je bila odprta od zgodnje pomladi do začetka jeseni in tam sem preživel poletne mesece, ko ni bilo šole. Potem pa je postalo premrzlo, cesta je bila neprevozna, zato smo se preselili v smučarsko središče Catedral, kjer je oče upravljal majhen hotel. Včasih je bilo precej kaotično, dokler se nismo preselili v hišo, ki se je medtem gradila in potem je bilo tega premikanja konec. Ohranili smo gostilno, ki jo danes vodijo moje nečakinje, drugače pa smo živeli blizu mesta.

> Kako je bilo s smučanjem, glede na to, da ste odrasli tako rekoč na snegu?

Marko Jerman

Vsako popoldne po šoli smo otroci smučali. Večinoma so smučišče že zaprli, ko smo mi šele začeli. Nato pa je postala oprema za alpsko smučanje zelo draga in smo se začeli udeleževati v teku. V Argentini je s tekom na smučeh pravzaprav začel moj oče. Argentino je zastopal na olimpijskih igrah 1960 v ZDA – bilo je prvič, da je nekdo Argentino zastopal v smučarskem teku. Kasneje v najstniških letih smo mu sledili.

> Od kod izvirajo vaši starši in kaj jih je pripeljalo v Argentino?

Mama se je pisala Kralj in je bila doma iz Gorice. Njena družina je pod fašizmom precej pretrpela. Njen oče Janko je bil politik in je deloval za slovensko manjšino. Zaradi tega je bil stalno pod nadzorom in večkrat zaprt. Bil pa je preganjan tudi od komunistov, ker je bil preveč vpliven. O vsem tem je pisala moja mama v knjigi *Janko Kralj, utišani in pozabljeni slovenski politik*. V knjigi je mama zapisala, kako je nek revolucionar imel nalogo, da očeta likvidira, a tega ni izpeljal. To je bil Zdenko Zavadlav. Z mamo je celo navezal stik in ji vse povedal.

Zaradi hudih pritiskov se je družina Kralj iz Gorice odmaknila nekam na sever Italije, blizu Milana. Moj stari oče pa je še vedno deloval v Gorici. Imel je veliko stikov z Rimom, Vatikanom in zavezniki. Žal je umrl nenadoma leta 1944, star 48 let. Družina je za njegovo smrt izvedela šele pol leta kasneje. Sledila je emigracija v Argentino.

Oče Franc je bil iz Dola pri Ljubljani. V začetku vojne so ga mobilizirali Nemci in ga poslali na rusko fronto. Ko je odhajal domov na dopust, mu je nadrejeni namignil, naj se ne vrača. Doma se je najprej priključil partizanom, a kmalu spoznal, za kaj na tej strani gre in zato odšel k domobrancem. Bil je med tistimi, ki so se po vojni umikali čez Ljubelj. Bil je tudi vrnjen v Jugoslavijo, a mu je uspelo pobegniti. Del železnice je bil namreč porušen in zato so morali ujetniki del poti prehoditi peš. Ušel je v soteski Huda luknja. Streljali so za njim, a ga niso zadeli. Po nekaj dneh se je uspel prebiti do domače hiše. Nekdo ga je izdal, hišo so obkolili in ga odpeljali v zapor. Zopet je pobegnil in šel nazaj na Koroško.

Z ženo Marjanko na Caminu

Marko z očetom Francem

Tek na smučeh na Ognjeni zemlji 1979, bratje Jerman, Marko skrajno desno

S Koroške se je še enkrat vrnil domov po učbenike in spričevalo. Hotel je namreč v taborišču narediti maturo pri prof. Bajuku, ki je zahteval dokazila in zato se je vrnil.

> Ga niso ujeli?

Ne, niso. Se je pa zvedelo, da se je vrnil in so se zato znesli nad družino. Zaplenili so jim premoženje, vse tri sestre pa so zaprli. Ena izmed njih je v zaporu tako zbolela, da celo življenje ni mogla jesti in se je hranila preko cevke.

> Kdaj je potem odšel v Argentino?

Točnega datuma ne vem. Najprej je šel oče, mama je prišla malce kasneje. Tam sta se spoznala. Oče je najprej delal v Buenos Airesu na gradbišču novega letališča. Ampak takoj, ko je mogel, je šel v hribe, v Bariloče. Tam je bilo nekaj Slovencev, ki so bili navdušeni gorniki in smučarji. To je bila majhna skupina. Približno petnajst fantov.

> Kako se je začela zgodba z gostiščem?

Oče je šel na izlet do vznožja Tronadorja. To je bila dolga pot, tam pa ni bilo ničesar. Le čudovita narava in množica turistov, ki se slika na snegu, ampak nobene ponudbe. In se je odločil ter zaprosil narodni park za dovoljenje za zemljišče, kjer bi postavil objekt za prodajo hrane in pijače, park pa bi imel dodatno ponudbo. Prošnji so ugodili in je začel.

Marko na konju, ki ga je dobil za rojstni dan.

> Takrat se je ravno poročil ...

Ja. Z mamo sta živela kar v šotoru. Oče je nakupil nekaj pijače in sladkarij v mestu in vse to potem prevažal kar z avtobusom. Ni imel sredstev, da bi naročil cel tovornjak. Z zaslužkom je počasi kupal les in začel postavljati gostilno. Večinoma je gradil sam. Včasih pa mu je pomagal kak prijatelj, na primer Dinko Bertonec, ki je tudi znan alpinist. Ta prva stavba stoji še danes. Je pa seveda modernizirana in prilagojena zdajšnjim potrebam, ampak v osnovi je še vedno ista.

> Tako kot vaš oče ste tudi vi Argentino zastopali na olimpijskih igrah. Kako se spominjate tega obdobja?

V Argentini to področje ni dobro razvito, zato smo bili prepuščeni sami sebi. Trenirali smo, vsak po svoje. Zadnja leta je oče pridobil nekaj trenerskega znanja na Finskem in smo malo resneje pristopili k stvari. Drugače pa si sam sebe priganjal. Je pa tako, ko se enkrat navadiš, to ni muka, ampak užitek. Kar nekaj let sem se vsak dan ukvarjal s športom. Tekel sem, plaval, kolesaril, hodil v hribe.

> Nam lahko kaj več poveste o plezanju? V Bariločah je bilo kar nekaj zelo dejavnih slovenskih planincev.

Veliko sem hodil v hribe, ampak plezal pa nisem. Kaj pa vem. Ko sem bil star 9 let, je moj stric umrl na gori Tronador. Skupaj z Božom Vivodom sta se odpravila na vrh. Jaz sem bil zadnji, ki sem ju videl. Spremljal sem ju prvi del poti. Ponoči se je vreme zelo poslabšalo, naslednji večer bi se morala vrniti, a se nista. Nikoli ju niso našli.

Tudi moj oče je plezal le, dokler se ni poročil. Na gorovju Catedral je znamenit vrh, ki se imenuje Slovenski zvonik in ta vrh sta prvič preplezala Dinko Bertonec in moj oče.

> Kako ste doživljali slovensko skupnost v Bariločah? Zagotovo ste bili vključeni vanjo.

Seveda. Ob sobotah smo imeli slovensko šolo. Nas je bilo malo. Približno 15 družin. Zdaj se je skupnost precej razširila, ne bi pa rekel, da je zato bolj dejavna. Poleg šole smo imeli v skupnem prostoru »slovenski stan«, kot se je reklo takrat, pa tudi razne slovesnosti in miklavževanje, kaj več pa ne.

> Koliko ste danes še povezani z njo?

Jaz osebno ne toliko. Skupnost danes tudi drugače deluje. Nekatere stvari se menjajo, kar je logično. Ko sem bil še v Argentini in sem slišal o Sloveniji, je bilo vse zelo abstraktno. Šele ko sem

prišel sem in videl kraje, o katerih sem slišal, so stvari padle na svoje mesto. Če pa tega nisi doživel, vidiš stvari nekoliko drugače. Zdaj so druge generacije in se drugače družijo, usmerjajo. Vprašanje je, kako se bo skupnost razvijala naprej. Že ko smo bili mi najstniki, je bila vedno prisotna dilema, kaj bi se trudili, saj nas slej ko prej ne bo več. Protiargument pa je bil vedno ta: saj boš tudi enkrat umrl, pa se ne greš zato ubit. Medtem ko živiš, živi in delaj za življenje. Kaj bo potem, to bo prinesel čas.

> Čeprav vas je zanimala umetnost, ste najprej vpisali študij biologije. Zakaj?

Od nekdaj sem imel rad živali. Doma sem imel veliko ptic. Predvsem pa so bili takrat v Argentini napeti časi. Skrajna levica je poskusila z napadom na oblast, ampak na koncu je vojska uspela revolucijo zatreti. V tem času so bile nekatere fakultete še posebej pod vplivom komunistov. Večkrat se je zgodilo, da je v predavalnico prišel aktivist z orožjem in študenti s profesorjem vred so morali poslušati politično predavanje. Na fakulteti za biologijo tega ni bilo.

> Pa vendar niste postali biolog.

Leto, dve sem študiral biologijo in vmes veliko risal. Nato je umrl oče, pustil sem študij in se vrnil v Bariloče. Začel sem razmišljati, od česa bi lahko živel. Seveda se da živeti tudi od slikarstva, a to je dano le peščici. Z vitrajji pa bi bilo lažje. Preko mame sem spoznal frančiškana iz Italije, ta pa me je povezal z vitrajstvom Sante Pizzolom, ki me je bil pripravljen vzeti v uk. In tako sem šel za dve leti v Milano.

> Z mojstrom ste se zelo ujeli, kajne?

Ja, zelo. Stanoval sem pri njih doma. Bil sem kot član družine. Še danes sva v stikih.

Bil je krasen učitelj, ki ni ničesar skrival. Vse sem moral poskusiti, se zmotiti, spet narediti.

> Dva glavna elementa vitrajev sta svetloba in barva ...

Brez svetlobe ni vitraja. To je res ključen element. Za vsako naročilo moram najprej videti, kje naj bi vitraj stal. In če svetloba ni prava, je treba poiskati drugo lokacijo. Če je za vitrajem nebo, je to idealno. Direktna svetloba sonca pa vitraj ubije. Prav tako zelenje, ki raste blizu okna, barvam pobere živost. V cerkvah so okna večinoma visoko in je za njimi le nebo. Je pa veliko primerov, ko je blizu cerkve lipa. V tem primeru je edina rešitev, ki pa ni idealna, da se vitraj z zunanje strani zastekli z mlečnim steklom, ki svetlobo razprši. Ni pa ni-

Sestavljanje vitraja

Vitraje Marka Jermana si lahko v Sloveniji ogledate:

v Hočah, na Hajdini, v Slovenji vasi, v Sv. Benediktu, na Zasavski Sveti Gori, na Sveti Gori pri Gorici, v Radljah, v Ljubljani v Mostah, v Šentjoštu nad Horjulom, v Mirni na Dolenjskem, na Zaplazu, na Vrhtrebnjem, v Preski pri Medvodah, v Sori pri Medvodah, v Zgornji Velki, v Radmirju, v Šent Pavlu pri Domžalah, v Šentjakobu ob Savi, v Dragatušu (Bela krajina), v Hrušici pri Podgradu, v Žireh, na Sveti Trojici (Postojna).

in v Argentini:

župnijska cerkev Inmaculada Concepción (Bariloče), kapela San Eduardo v Llao-Llao (Bariloče), Lago Bueno (Esquel).

koli enako kot direktna svetloba, ker ta stekla niso gladka, imajo mehurčke, črtice, ki naredijo, da je barva bolj živa.

> Kako pravzaprav sploh nastane vitraj?

Najprej je želja naročnika. Velikokrat pridemo do vsebine šele potem, ko se malo pogovorimo. Ko enkrat vem, kaj hočejo imeti, moram videti prostor. Potem je pomembna oblika okna. Nato izdelam pomanjšan osnutek. To gre lahko zelo hitro, lahko pa traja kar nekaj časa, preden se domislím rešitve, s katero sem zadovoljen. Če se naročnik strinja z osnutkom, je potem potrebno to malo risbo prerisati na papir v naravni velikosti. Nato se na 'pavz' papir prireže le tiste črte, ki bodo zapolnjene s svincem in bodo opredelile vsako steklo posebej. S pavza se prireže na karton, iz katerega se izrežejo zelo natančne šablone. Nato se zopet sestavi celo sliko kot nekakšno sestavljanjo. Vsak kos ima svoje mesto. Tu so mi večkrat pomagali otroci. Ko je bilo na vrsti sestavljanje, sem jih poklical. Oni so se zabavali, jaz pa sem lahko delal kaj drugega.

> Iz približno koliko kosov stekla je sestavljen en vitraj?

Ja, na eno okno, ki je visoko dva metra in široko meter, pride 500, 600 kosov. Je pa pri taki površini vitraj treba razdeliti na tri ali štiri dele. V enem kosu ga je nemogoče spraviti iz delavnice. Večji kot je kos, več je možnosti, da se upogne in počí. En kos lahko meri največ kvadratni meter. Kar je več od tega, je treba deliti.

> Kaj pa barva stekla?

Pri svojem proizvajalcu imam na voljo 70, 80 barv stekla. Pri drugih je možnosti še več. Najprej izberem osnovne barve in glede na to razdelim sliko na kose. Potem pa sledi dodatno oblikovanje. Na primer, če je obraz iz enega kosa stekla, ki ima kožno barvo, je potem potrebno na ta kos narisati obraz, ga senčiti, obdelati in ga na koncu žgati v peči.

> Na kaj mora biti pozoren umetnik, da izdela dober vitraj? Kateri elementi so pomembni?

Na to je kar malo težko odgovoriti, ker je danes težko določiti, kaj je pravzaprav dobro v umetnosti. Vedeti mora, kaj se lahko izreže iz stekla in česa ne. Kaj se lahko doseže z dodatnim barvanjem, česa ne. Skratka, poznati mora material, spoznati se mora na risbo in imeti občutek za barve, za ustvarjanje kompozicije.

> Izdelava vitraja pa verjetno zahteva tudi kar nekaj tehničnega znanja.

Ja, pa tudi precej ročne spretnosti in potrpljenja. Steklo ne prenese, da se ti mudi. Veliko pa je tudi improvizacije. Recimo, moj učitelj mi je predal svoj sistem označevanja šablon, ki ga ne najdeš v nobeni knjigi, ampak z njim si prihraniš veliko ur.

> Koliko časa traja, da nastane en vitraj?

Jaz ure sploh nimam ... nimam pregleda. Ko se mi bliža rok, delam do poznih ur. Ampak ne štejem ur, štejem le površino in koliko stekla bom potreboval. Koliko časa mi bo vzel vitraj, je zelo odvisno od vsebine. Koliko slikanja zahteva. Rekel bi, da za vitraj, velik dva kvadratna metra, potrebujem približno mesec, mesec in pol.

> Od zamisli do izdelave?

To je spet težko reči. Lahko osnutek naredim v par dneh, lahko pa mine nekaj tednov in še vedno nisem zadovoljen. Te stvari ne grejo na ukaz. V zadnjem času se pri iskanju ideje marsikdo poslužuje interneta, ampak meni se to ne zdi najboljši način, da ustvariš nekaj novega.

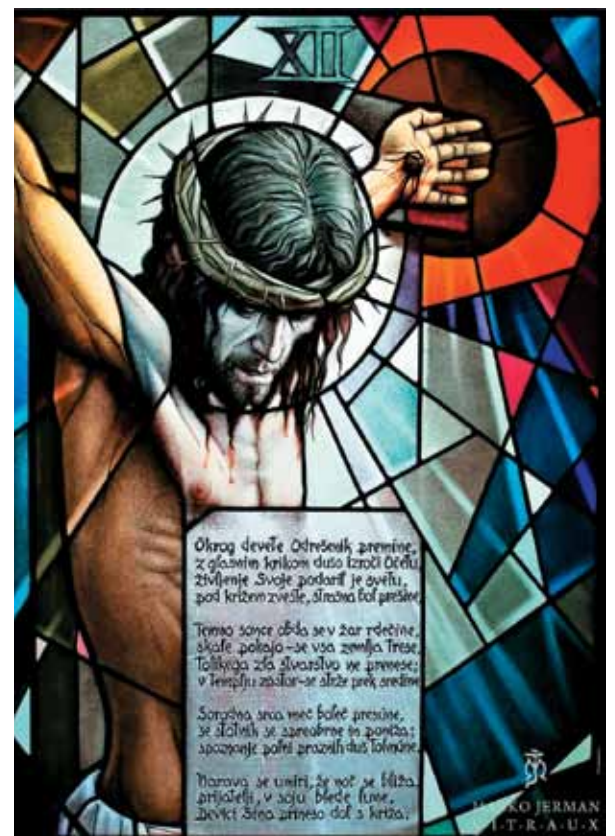
> Ali veste, koliko vitrajev ste naredili do sedaj?

Niti ne. Imam zaznamovano na zemljevidu, ampak v Sloveniji jih mora biti med 250 in 300, v Argentini pa približno 35.

> Se vam je kateri od teh vaših projektov zdel še posebej zahteven, z vsebinskega ali pa s tehničnega vidika?

Ja, ko gledam nazaj, jih je bilo kar nekaj. Zahtevni so bili tisti projekti, kjer je šlo za velike površine in veliko vsebine. Ampak takrat sem bil tudi mlajši in se na to nisem oziral. Eden takšnih projektov je bila župnijska cerkev v Preski. Potrebno je bilo narediti deset velikih vitrajev s prizori iz življenja Janeza Krstnika. Okna so bila visoka štiri metre in pol in dva metra široka. In je nekako šlo, ker je bil župnik uvideven in potrpežljiv. Ni hotel imeti vsega naenkrat.

Pa v Kočevski Reki so tudi zelo veliki vitraji. Širina okna tam je devet metrov, višina pa štiri metre in pol. Spraševal sem se, kje bom lahko risal tako velike površine. Spomnil sem se na našo mansardo, ki je bila takrat prazna. Zdaj je gor kup ropotije, takrat pa sem imel deset metrov praznih tal, kamor sem lahko položil papir in razporedil figure. Nikoli nisem imel velike delavnice, ampak

Križev pot, 12. postaja

sem se nekako navadil in prilagodil na prostor, ki ga imam.

> **Ne vem, kje sem zasledila, da ste, ko ste bili že v Sloveniji, donirali vitraje za cerkev v Bariločah.**

Ja, ni bilo točno tako. Donirala je moja družina, jaz sem dobil naročilo. Od tega sem tisto obdobje živel. Cena je bila bolj družinsko primerna, ampak je družina plačala za to.

> **Vitrajji so bili narejeni tukaj. Kako je bilo s transportom?**

Izdelal sem posebno embalažo iz lesa. Trikrat sem pošiljal vitraje v Argentino in vedno brez težav.

> **Ste na katerega od svojih projektov še posebej ponosni?**

Težko rečem. Ko končam, se mi skoraj vedno zgodi, da tistih oken potem nekaj časa ne morem gledati, ker opazim samo tiste stvari, za katere vem, da bi morale biti malo drugačne.

> **Naredili ste tudi križev pot v tehniki vitraja. Kje ga lahko vidimo?**

Ta, ki sem ga naredil tik pred korono, je zaenkrat še doma. Sem pa že prej naredil križev pot, ki je zdaj v Slovenji vasi pri Hajdini. Naredil sem ga v času, ko ni bilo naročil. Razstavil sem ga v škofovih zavodih, kjer smo imeli srečanje in zelo hitro je našel svoje mesto. Cerkev v Slovenji vasi je novejša in ima za oltarjem 15 polkrožnih oken. Dimenzije vitrajev so bile ravno pravšnje. Sem se prav čudil. Kot da bi delal zanje.

Tudi ta križev pot, ki je zaenkrat še doma, sem začel v obdobju, ko ni bilo naročil. Ampak še pred tem sem bral Prešernov in Balantičev Sonetni venec in me je zanimala njegova struktura. Kako nastane, kako je zgrajen. Ker je štirinajst sonetov, petnajsti pa je magistrale. In potem, ko sem začel risati, sem pomislil, da je zagotovo kdo napisal sonetni venec za križev pot, glede na to, da ga sestavlja 14 postaj. Malce sem iskal in spraševal, a ga nisem našel. Pa sem se odločil sam poskusiti. Najprej sem napisal magistrale in nekako je šlo. Celotni sonetni venec sem sestavljal nekaj mesecev. Nato sem naredil vitraje s prizori iz križevega pota in nanje napisal sonete, magistrale pa sem naredil kot mozaik.

> **Že prej ste omenili, da je bila izdelava vitrajev v cerkvi Janeza Krstnika v Kočevski Reki še posebej zahtevna. Kako je prišlo do sodelovanja?**

V Kočevski Reki je bil takrat upravitelj jezuit Franc Šetar. Cerkev ima ogromna okna in želel je, da na enem upodobim Marijo s plaščem – po vzoru Marije s Ptujске Gore – ki bdi nad slovenskim narodom v času okupacije in revolucije. Na drugem pa naj bi bili povojni poboji.

Tako sem naredil Marijo, pod njenim plaščem pa sta dve skupini. Ena skupina odhaja proti morju in ladji, v ozadju pa zahaja sonce. Ta skupina predstavlja emigracijo. Druga skupina pa predstavlja ljudi, ki so ostali doma, za njimi je rdeča zarja, ki predstavlja prihod komunizma.

Na drugem oknu je na sredini vstali Kristus, pred njim pa križanje. Levo in desno so silhuete ljudi, ki padajo v brezno.

> **Kdaj ste prvič obiskali Slovenijo?**

Prvič sem prišel v Slovenijo leta 1974. Prišel sem obiskat strica in tete. Najprej sem bil na Švedskem na svetovnem prvenstvu, potem pa sem prišel v Slovenijo. Oče ni prišel z mano. Nikoli več ni prišel v Slovenijo. Rekel je, da ne bo nikogar prosil za vizo. Najbližje Sloveniji je bil na Koroškem, na Dobraču.

> **Kako ste se počutili prva leta v Sloveniji?**

Na začetku je bilo vse novo. Marsičesa nismo razumeli. Ampak sem bil toliko mlajši, da je bilo lažje. Poleg tega smo imeli odprta vrata nazaj, če bi hoteli. V Argentini smo imeli še hišo. Lahko bi se vrnili, če se ne bi izšlo. Ampak po prvih naročilih so prišla nova in po štirih letih smo se odločili in prodali hišo v Argentini, da smo lahko kupili to, v kateri sedaj živimo.

> **Vem, da ste imeli s pridobivanjem državljanstva posebno izkušnjo.**

Ja, nimam rešenega državljanstva. Meni državljanstvo ne pripada avtomatsko, čeprav sem sin dveh Slovencev, ker je bila mama zamejska Slovenka in tako italijanska državljanica. Po vseh teh letih bi lahko zaprosil za državljanstvo kot vsak tujec, ampak meni se to ne zdi prav. Čeprav je bila mama italijanska državljanica, je bila Slovenka in čeprav imam sam argentinsko državljanstvo, mi nihče ne more reči, da nisem Slovenec.

> **Koliko so bili stari otroci, ko ste se preselili v Slovenijo?**

Najstarejši Andrej je bil star sedem let in je šel v prvi razred. Aleks je bil leto mlajši, potem je bila Alenka, za njo Lučka, Luka pa je imel takrat šele pet mesecev. Mojca pa se je rodila že tukaj.

> **Se je kdo od otrok odločil hoditi po vaših stopinjah?**

Ne da bi kdo to prevzel. Tudi nisem nikogar preveč vzpodbujal, ker vem, da je to precej negotov kruh. Časi se zelo spreminjajo. V cerkvah je vedno manj obiska. Je res, da vitraj ni izključno vezan na sakralno umetnost, ampak po domovih to ni tako razširjeno, kot je to v Angliji in Ameriki. Tudi mojster, pri katerem sem se učil, je imel včasih zaposlenih sedem ljudi. Danes pa delavnico vodi njegova nečakinja in dela sama.

> **Kakšne poti pa ubirajo vaši otroci?**

Jih imam vsepovsod. Najstarejši Andrej že deset let dela na Radiu Ognjišče, Aleks je zdravnik, Luka arhitekt. Alenka je zaposlena v trgovini v Logatcu,

Vitraj svetega nadangela Rafaela krasi pisarno Rafaelove družbe.

Lučka je grafična oblikovalka pri Družini, Mojca pa je violinistka.

> **Kako je, ko danes pogledate nazaj?**

Ni mi žal, da smo prišli. Kljub vsemu, kljub smeri, po kateri gre Slovenija, po kateri gre svet. Včasih bi bil rad v Argentini, ampak na obeh krajih ne moreš biti. Mislim, da smo se kljub vsemu takrat prav odločili. Tudi zaradi same slovenske zavesti. V Argentini sicer ni bilo nobenega pritiska. Biti Argentinec ni isto kot biti Slovenec, ni izključujoče. Tam ni tega narodnega naboja, kot je tukaj. Biti Slovenec tukaj predstavlja nekaj čisto drugačnega kot tam biti Argentinec.

Otroci z leve proti desni: Luka, Mojca, Alex, Lučka, Alenka in Andrej

Učitelj

1. Kaj je na sliki?

AUČNICIL

ATLAB

ONACE

LAOŠ

ECALOVADNIT

NIKUR

EIGIŠČR

OBORRIJLAAT

2. Opise šolskih predmetov ustrezno razvrsti. V okence vpiši številko predmeta, na katero se nanaša opis.

1) MATEMATIKA

2) SLOVENŠČINA

3) TELOVADBA

4) GEOGRAFIJA

5) ZGODOVINA

a) Množenje, deljenje, seštevanje in odštevanje so računske operacije.

b) Poznamo sedem celin: Afrika, Evropa, Azija, Severna Amerika, Južna Amerika, Antarktika in Avstralija.

c) Egipčani so razvili svojo državo, religijo, arhitekturo, pisavo in umetnost.

č) Žogo drži visoko nad glavo in naredi 7 počepov!

d) Začetnik slovenskega romantičnega pesništva je France Prešeren.

e) Soška fronta je bila del italijanskega bojišča 1. svetovne vojne.

f) Ulomke seštevamo ali odštevamo tako, da najprej poiščemo skupni imenovalac.

g) Najprej dobro ogrejemo vse dele telesa (vrat, roke, ramena, zapestja, boke, kolena, gležnje)

h) Imamo tri slovnična števila, tri spole in šest sklonov.

i) Geologija je znanstvena veda o nastanku, razvoju in zgradbi Zemlje.

3. Ustrezno dopolni razredna pravila.

dvignem	poslušam	dobim	vstopam
sodelujem	motim	pomagam	skrbim

- V učilnico _____ mirno.
- _____ učiteljeva navodila.
- Pri pouku _____ in ne _____ s svojimi pripombami.
- Preden spregovorim, _____ roko in počakam, da _____ besedo.
- Sošolkam in sošolcem po svojim močeh _____.
- _____ za red in čistočo.

4. Poveži uganke s slikami in napiši rešitev.

1) Petindvajset jih koraka, a drugačna je prav vsaka, kdor dodobra jih spozna, je med knjigami doma.

2) Trata črna, ovčica bela. Piše, riše, v šoli dela.

3) To je velik učenjak, ki vsako stvar napiše; če napravi kaj napak, jih sestrica izbriše.

4) Leto za letom druge uči, vedno sprašuje iste reči.

Igra za učenje jezika: **VIDIM, VIDIM ...**

Eden od učencev izbere predmet, ki ga vsi vidijo in reče: »Vidim, vidim nekaj na črko ... (npr. D)«. Ostali v razredu ugibajo, kateri predmet je to in sprašujejo po predmetih (npr. Ali je drevo, denar, denarnica ...). Tisti, ki predmet ugane, začne naslednji krog igre.

5. Ali poznaš besede?

Kako se imenuje prostor v šoli, namenjen učiteljskemu zboru?

- kabinet
- zbornica
- sejna soba

Kako se imenuje učitelj, ki poučuje v razredu in je obnem vodja razreda?

- predsednik razreda
- ravnatelj
- razrednik

Kako se v šoli imenuje vzgojni ukrep zaradi kršitve discipline ali neizpolnjene obveznosti?

- ukor
- ocena
- spričevalo

Kako se imenuje miza za učitelja v razredu?

- prižnica
- stolica
- kateder

Kako se imenuje knjiga, v katero se vpisujejo ocene učencev določenega razreda?

- redovalnica
- ocenjevalnica
- spričevalo

Kaj pomeni, če nekdo reče, da vsaka šola nekaj stane?

- Da se na napakah učimo.
- Da je vsako pomoč treba plačati.
- Da je šola draga.

Kaj pomeni, če nekdo reče, da je šprical šolo?

- Da je zamudil v šolo.
- Da je imel v šoli neopravičen izostanek.
- Da je pomagal na šolskem vrtu.

REŠITVE:

- učilnica, tabla, ocena, šola, telovadnica, urnik, igrišče, laboratorij
- 1: a) in f), 2: h) in d), 3: č) in g), 4: b) in i), 5: e) in c)
1. vstopam, 2. poslušam, 3. sodelujem, motim, 4. dvignem, dobim, 5. pomagam, 6. skrbim
- svinčnik, abeceda, učiteljica, kreda
- b, c, a, c, a, a, b

Premisleki

Ekonomist dr. Janez Šušteršič na Siolu o slovenskem državnem zdravstvu kot prevelikem in preveč reguliranem sistemu

Bolnika sprejmejo v bolnišnico. Sobna sestra poskrbi za vse, kar je treba, edino zapeljivost z imenom mu ne pripne, ker menda to lahko naredi samo »ta diplomirana«. Ko to slišiš, dojameš, da mora biti v ozadju zapleten sistem zelo podrobnih pravil o tem, kaj kdo sme in česa ne (čeprav zna in bi lahko) ter kaj kdo mora in česa mu ni treba (pa tudi če bi bilo tako enostavneje).

Takšna pravila so recept za slabe odnose v zdravstvenih ekipah ter smrt za učinkovito organizacijo in vodenje. Kjer je vse podrobno predpisano, to hitro postane vir nenehnih sporov, predvsem pa neučinkovitega dela in ogromne izgube časa vseh, vključno s pacienti.

Seveda je v zdravstvu tudi veliko dobrih delovnih ekip, kjer vsak naredi, kar je treba, vsem oviram navkljub. Ne bom pozabil sestre v javnem zdravstvenem domu, ki mi je, prav tako že pred davnimi leti, dejala, da si ne znam predstavljati, koliko pravil prekršijo vsak dan, da sploh lahko kaj naredijo za paciente.

Isti bolnik je čez teden ali dva odpuščen iz bolnišnice. Ker so ga odpustili ob treh popoldne, ne bo dobil večerje, tudi če bo na naročeni prevoz čakal do poznih večernih ur. Ne zato, ker se ne bi dalo kje najti hrane, ampak zato, ker ko je človek enkrat odpuščen, ni več mogoče sproducirati papirja, s katerim bi to večerjo lahko zaračunali Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Seveda se lahko najde srčna sestra, z diplomom ali brez nje, ki bo od nekod kaj prinesla, bo pa s tem kršila pravila.

V našem zdravstvenem sistemu denar sledi papirju, ne pacientu ali obravnavam.

Nekdanji veleposlanik dr. Ernest Petrič na Spletnem časopisu o pismu »za mir« Kučana in drugih podpisnikov

Imel sem in imam zadržke ob tej pobudi. Po mojem je v osnovi napačna. Ima veliko hibo. Izenačuje žrtev zločina z zločincem. To pa v mednarodnem pravu, v mednarodnih odnosih, v notranjem pravu, v mednarodni skupnosti, ki temelji na nekih načelih, ni sprejemljivo. Ni mogoče zahtevati, naj se žrtev odreče obrambi. Ni mogoče zahtevati, naj se žrtvi ne pomaga.

Poglejte, dolgo spremljam mednarodno življenje in ne pomnim, da bi se zgodilo, kar se je v generalni skupščini OZN marca lani pomladi in še enkrat jeseni. Dvakrat so obsodili rusko agresijo in le štiri države so v obeh primerih glasovale v prid Rusije. Da bi bila kaka super sila tako osamljena, se ni zgodilo še nikoli prej. Zavedajo se, kako bedna je njihova podoba po tej avanturi. In za to bo prišel račun. Meni je žal za Rusijo. Ker ta račun bo plačala. Plačala ga bo tudi zaradi objema Kitajske. Vsi, ki ste mlajši, boste še marsikaj doživeli ...

Publicist dr. Bernard Nežmah v Mladini o ukinitvi Muzeja slovenske osamosvojitve

Ukinitve Muzeja slovenske osamosvojitve je prinesla veselje tem, ki pravijo, da so ukiniteli muzej, ki je bil namenjen opevanju osamosvojiteljev, kot so Peterle, Rupel, Janša, Bavčar in Kacin, in da je s tem onemogočena privatizacija nacionalnega spomina. Pogled, ki predpostavlja, da za simbolni spopad s peterico zlih lahko žrtvuješ tudi muzejsko obravnavanje slovenske države. Ko je ministrica Asta Vrečko

napovedala usodno razpustitev, je utemeljevala, da je premajhen in kadrovsko prešibek, da ga je treba priključiti večjemu muzeju. Argument, da je treba institucije združiti, da bi bolje delovale, je malo prej podrla njena vlada, ko je trdila, da mora za boljše delovanje povečati število ministrstev! Hkrati pa je to edini muzej v slovenski moderni zgodovini, ki ga je vlada ukinila. Dotlej je vedno veljalo, da so muzeji narodno bogastvo, ta muzej pa je narodno zlo.

Novinar in dopisnik iz Ukrajine Valentin Areh na Domovini o ruski agresiji na Ukrajino

Moč ali bolje rečeno nemoč ruske vojske v Ukrajini je šokantna. Ruska vojska me spominja na JLA. Vsi so jo opevali kot eno najmočnejših armad, toda v pravi vojni je postala blede senca vojske.

Kljub temu ruske vojske nikakor ne gre podcenjevati. Kot v drugi svetovni vojni je njena prednost v številu mož. Ruski generali trdijo, da je vse v matematiki. Na določeno mesto pošljejo 10.000 mož, da ga osvojijo. Če so vsi pobiti, pošljejo 20.000 mož, in če tudi vse te ubijete, jih pošiljajo toliko, da branilec zmanjka streliva. Za njih življenje vojaka ne pomeni nič.

Na tisoče ljudi, ki so zbežali iz okupiranih ozemelj Ukrajine, govori enake zgodbe. Ruska politična policija aretira vse sovražnike države, vse zavedne Ukrajince vržejo iz državnih služb in jih razglasijo za fašiste. Na tisoče ljudi so aretirali, številni so izginili in so jih odkrili v množičnih grobiščih.

Kar 900.000 ljudi so deportirali v Rusijo, na tisoče otrok ločili od staršev in jih dali v posvojitve ruskim staršem, otroci v šolah dobijo učiteljice iz Rusije in ruske učbenike. Podobno politiko smo lahko videli tudi v Sloveniji v času nacistične okupacije.

NOVICE

SPORNA GRADNJA KANALA C0. Poslanska skupina SDS je zahtevala sklic nujne skupne seje parlamentarnih odborov za notranje zadeve in za infrastrukturo, na kateri bi obravnavali ukrepanje za zaščito pitne vode na območju ljubljanskega vodonosnika ter zlorabo moči in uporabo nasilja pri tem. Prepričani so, da bi moralo ministrstvo za naravne vire in prostor gradnjo kanala C0 zadržati. Številni občani MO Ljubljana namreč nasprotujejo izgradnji kanala C0, saj ta ogroža pitno vodo, občina pa poleg tega nima ustreznih dovoljenj za gradnjo na njihovih zemljiščih.

IZIDOR ZAVRŠNIK, SLOVENSKI KOLBE. Mineva 80 let od smrti duhovnika Izidorja Završnika z Gomilskega, ki je bil kot talec ustreljen 10. marca 1943 na dvorišču mariborskih zaporov. Med izbiranjem talcev med ujetniki je zamenjal mladega fanta in šel v smrt namesto njega. Zato ga uvrščamo med mučence 20. stoletja. Ob letošnji obletnici njegove smrti so se na škofiji odločili, da bodo zaprosili za začetek samostojnega postopka za njegovo beatifikacijo. V njegovi domači župniji na Gomilskem pa se ga bodo spomnili s sveto mašo, ki jo

bo to nedeljo ob 10. uri daroval upokojeni celjski škof Stanislav Lipovšek.

NOVA VLAGANJA. Slovenija bo sredstva iz načrta za okrepanje in odpornost namenila tudi za naložbe v lesnopredelovalni industriji. Zadnji sklop pogodb o sofinanciranju sta gospodarsko ministrstvo in ministrstvo za okolje, energijo in prostor podpisala v začetku marca, pričakovati pa je zagon investicij v skupni višini 85 milijonov evrov. Gre za enega največjih investicijskih ciklov v slovensko lesnopredelovalno industrijo.

MNOŽIČEN SHOD UPOKOJENCEV. Prvega marca je na Trgu republike v Ljubljani potekal že drugi protestni shod iniciative Glas upokojencev, ki ga je organiziral nekdanji tržiški župan in poslanec SDS Pavle Rupar. Na shodu se je zbralo 28.000 protestnikov, ki so zahtevali predvsem takojšnje povečanje pokojnin in uskladitev z inflacijo na dva meseca.

Vir: Splet

Rupar je povedal, da se še vedno soočajo z ignoranco vladajočih do njihovih zahtev in napovedal nov shod za 31. marca.

KOROŠKA POJE. Na tradicionalni prireditvi Koroška poje so obeležili 70-letnico Krščanske kulturne zveze in predstavili spletno pesmarico Venec slovenskih. V letu 2022 je prireditev dosegla zlati jubilej, a so jo zaradi epidemije morali izvesti po spletu, zato so letošnjo naslovili kar s številkami: Koroška poje 50 + 1, koncert pa v celoti posvetili slovenski pesmi. Sodelovalo je sedem zborov oziroma več kot 200 pevcev.

GROBIŠČE HUDA JAMA. Tretjega marca je minilo 14 let, odkar so raziskovalci odkrili množično grobišče v rovu svete Barbare v Hudi jami pri Laškem. V opuščnem delu nekdanjega rudnika rjavega premoga je bilo maja in junija 1945 pobitih najmanj 1410 žrtev, večinoma pripadnikov vojaških sil Neodvisne države Hrvaške, domobrancev in civilistov. Posmrtni ostanki so bili leta 2017 pokopani v spominskem parku Dobrava v Mariboru. Vlada RS je 13. aprila 2022 grobišče razglasila za kulturni spomenik državnega pomena.

7100

Stane GRANDA

Gornje število vam pove dosedanje število smrti, ki jih je povzročil covid-19. Huje kot prva leta druge svetovne vojne. O posledicah, ki jih imajo preboleli, in teh ni malo, nimamo podatkov.

Mnogi smo izgubili svojce, prijatelje, sosedo, znance. Številni starejši ugotavljajo, da so ostali brez prijateljev. Umolknili so nekateri pevski zbori. Številni otročki se ne bodo mogli spomniti svojih starih staršev, ti niso mogli objeti svojih vnukov. Mnogi so umirali osamljeni in zapuščeni.

Slovenska vlada je komisijo za spremljanje covida-19 razpustila. Res se je število njenih bolnikov zmanjšalo, toda trditi, da jih ni več, je laž. V ozadju ni znanost, ampak politika. Vlada trdi, da je tako uspešna, da je zatrla bolezen. Pogosto je od njenih funkcionarjev slišati, da je bila bolezen prenapihnjena, da jo je Janševa vlada zlora-bljala za dušenje demokracije in svobode. Zato se vladajoča koalicija tudi imenuje Svoboda. Bolezni ne sme več biti. Ni naključje, da so na čelu uradne službe, ki naj bi ji statistično sledila, komunisti. Laž, potvarjanje resnice, je nesmrtna duša te ideologije, ki je sedaj sestavni del vladne koalicije.

”

Mnogi smo izgubili svojce, prijatelje, sosedo, znance. Številni starejši ugotavljajo, da so ostali brez prijateljev.

Gornje fraze, ki so izraz boleznega duha, obnavljamo, ker bi vas radi seznanili s slovensko realnostjo. Tudi v Sloveniji, tako kot po vsej Evropi, obstajajo anticepilci. Med njimi je celo nek moj nekdanji študent, ki me lovi po cesti, fotografira, zmerja, žali, grozi ... Bog pomagaj, bolan je. Miren pogovor z njim ni mogoč. Vedno zahteva, naj mu pokažem vsaj enega, ki je umrl zaradi covida-19. Ta pripoved je del realnosti. Drugi del je bolj žalosten. Obstaja tudi stranka, ki ji

je zmanjkala malenkost glasov, da ni prišla v parlament. V njenem vodstvu je celo zdravnica, ki je kandidirala za predsednico države. Niso enotni. Eni zanikajo bolezen, vsi pa zdravilo oziroma cepljenje. To gotovo ni idealno, ker so zboleli ali umrli tudi cepljeni. To jim je dokaz, da je zdravilo laž zdravnikov in farmacije. Ne priznajo, da nobeno cepivo ni 100-odstotno, ne vprašajo se, kaj bi bilo, če cepiva ne bi bilo.

Domnevam, da so podobni pojavi tudi v vašem okolju, da vam pišem, da se tukajšnji Slovenci od vašega okolja ne razlikujemo. Dvomim pa, da so med vami tudi taki, kakršen je nekdanji visok policijski uradnik, neumrljiv pristaš nekdanjega komunističnega režima. Nedavno mi je v roke prišel njegov članek, v katerem piše o neznanski sreči, ker nam vlada Svoboda. Po njem je dokazala, da je bila epidemija covida izmišljena, da si jo je izmislil Janša, ki hoče vse Slovence zaslužiti. Prav njegovo ravnanje za časa epidemije je pokazalo njegovo pravo fašistično naravo. O tem, koliko je bilo sprejetih ukrepov, da bi izboljšali položaj obolelih, da bi izboljšali razmere v domovih za ostarele, da so načrtovali številne nove domove ... niti besede. Seveda niste zgrešili, da je mož navdušen pristaš komunistične stranke, ki v ozadju širi tudi take ideje. Pravzaprav ne izbira sredstev, da bi zopet prišla do polne in absolutne oblasti. Njena nemoralna se kaže tudi v odnosu do Ukrajine, ki postaja lakmusov papir politične morale. Predsednica komunistov, sicer slovenska zunanja ministrica, po svetu z očitno zadržanostjo obsoja rusko agresijo, doma pa izrablja vsako priložnost, da bi njene obsodbe omehčala. Nedavno je Kučan s svojimi pristaši, ki v ozadju dejansko vodijo komuniste, v javnem pismu na videz obsodil rusko agresijo, dejansko pa zahteval, da ukrajinskega odpora nihče ne podpira. Ravnal je tako, kot v času slovenskega osamosvajanja. Uradno so ga podpirali, dejansko pa skušali onemogočiti, da bi se lahko branili pred jugoslovansko agresijo. Ni se samo strinjal z dejstvom, da je jugoslovanska pokradla slovensko orožje, ampak je zahteval še razorožitev, oddajo tistega, kar so Krkovič, Janša in Bavčar poskrili.

Da strnemo. Slovenska demokracija je kilava kot nikoli doslej po slovenski osamosvojitvi. Težka je svoboda Svobode.

KIPAR IVAN ZAJEC. Medtem ko vsi poznamo njegov Prešernov spomenik v Ljubljani, pa opus kiparja Ivana Zajca doslej ni bil deležen temeljitega proučevanja. To vrzel bodo skušali popraviti v Narodni galeriji, kjer pripravljajo pregledno razstavo. Ob tem se obračajo na vse lastnike njegovih del, da jim pomagajo sestaviti popolnejši seznam umetnin. Izbor najboljših bodo predstavili na razstavi, ki bo na ogled od oktobra 2023 do januarja 2024.

Vir: Splet

DREŽNIŠKA KOZA. Zadnja leta je zanimanje za rejo avtohtone drežniške koze vse večje, število živali se je povečalo od 600 na tisoč, kar je še vedno malo. Trenutno je rejcev zgolj 37, večina v Posočju, vendar povsod po Sloveniji nastajajo novi tropi. V marcu so se začela prizadevanja za vpis koze v register nesnovne dediščine.

RTV. Programski svet RTV Slovenija se je v začetku marca sestal po objavi ustavne odločbe, ki je začasno zadržala izvrševanje dela novele zakona o RTVS, ki se nanaša na konstituiranje novega sveta zavoda. Na podlagi odločbe člani programskega sveta opravljajo delo skladno s pristojnostmi, ki so jih imeli do uveljavitve novele decembra lani. Z delom pa bodo nemoteno delovali do končne odločitve ustavnega sodišča.

Sicer pa je Komisija za preprečevanje korupcije sporočila, da pri obravnavi prijave zoper organizatorje referendumske kampanje, generalnega direktorja RTV Andreja Graha Whatmougha, predsednika programskega sveta Petra Gregorčiča, člana programskega sveta Janeza Juhanta in člana nadzornega sveta Aleksandra Kotnika, ni potrdila dejanskega nasprotja interesov.

ŠPORT

KOLESARSTVO. Primož Roglič je na kolesarski dirki od Tirenskega do Jadranskega morja zmagal še tretjič zapored. V Osimu je dobil t. i. etapo zidov, v kateri je bilo treba premagati 20 zahtevnih vzponov.

ALPSKO SMUČANJE. Ilka Štuhec je sezono vrnitve končala na sanjski način, saj je v Soldeuu dobila zadnji smuk v tej zimi, skupno pa je to njena 11. zmag v svetovnem pokalu. S tem je potrdila končno drugo mesto v smukaškem seštevku.

SMUČARSKI SKOKI. Smučarski skakalec Timi Zajc je na domačem svetovnem prvenstvu v Planici postal svetovni prvak v smučarskih skokih. Z zmago se je postavil ob bok Franciju Petku in Roku Benkoviču in postal tretji Slovenec z zlato medaljo na svetovnem prvenstvu. Po 137 metrov dolgem drugem skoku je namreč za dobrih deset točk premagal drugo uvrščenega Rjojuja Kobajašija.

Timi Zajc, foto: splet

Dan pozneje smo v Planici zopet slavili. Slovenska skakalna reprezentanca v postavi Lovro Kos, Žiga Jelar, Timi Zajc in Anže Lanišek je postala svetovni prvak tudi na ekipni tekmi.

Ema Klinec je na prvi od dveh tekem smučarskih skakalk v Oslu osvojila drugo mesto. Zaostala je le za Avstrijko Chiaro Kreuzer. Nika Križnar je bila deseta, Nika Prevc 13.

Anže Lanišek je z najdaljšima skokoma v obeh serijah – s 139,5 metra je izstopal predvsem finalni – zmagal na prvi tekmi smučarskih skakalcev na eni izmed najbolj legendarnih skakalnic na Holmenkollnu nad Oslom. To je njegova četrta zmag v tej sezoni in peta v karieri.

Slovenski skavti v Argentini

S kavtsko gibanje v Sloveniji se je začelo oktobra 1922, a je moralo zaradi komunističnega prihoda na oblast prenehati delovati leta 1945. Vendar slovensko skavtstvo ni zmrlo: delovalo je v begunskih taboriščih v Italiji in Avstriji, v zamejstvu v Italiji in Avstriji, nato v Kanadi in Argentini.

V Argentini ima skavtsko gibanje ime: Marjan Trtnik – Sinji orol – je kmalu začel zbirati mlade fante in dekleta. Prvič so se pojavili ob obisku škofa Gregorija Rožmana leta 1949. To so bili še predvsem skavti iz begunskih taborišč. Prve skupine je Trtnik organiziral v Slovenskem domu v San Martínu, nato v Našem domu v San Justu, v Slovenskem domu v Carapachayu in še v Slomškovem domu v Ramos Mejii. Dekliške skupine so bile le v San Martínu in Carapachayu, vendar dosti manj časa. V času delovanja je skozi skavtske vrste šlo okoli tristo skavtov in skavtinj; večino so predstavljali fantje. Leta 1963 so dobili tudi svoj prapor, ki ga je sešila Polona Marolt Makek.

Molitev slovenskih skavtov v Argentini

Marjan Trtnik jih je organiziral v smislu predvojnih skavtov v Sloveniji in tudi molitev ob začetku srečanj je bila od takrat. Glasila se je:

»Gospod Jezus Kristus! Ti si dejal: Bodite pripravljeni! Glej, te Tvoje besede sem si izbral za geslo in daj, da jim bom zvest. Daj, da bom vedno pri-

pravljen ljubiti, kar je resnično, delati, kar je dobro, prizadevati si za to, kar je plemenito, z veseljem hitro pomagati, molče trpeti, odkritosrčno odpustiti.

To so Tvoje stopinje, Gospod, in po njih bom hodil vedno in povsod, brez strahu, odločno in pogumno, zvest Bogu, Cerkvi in domovini. Zavežujem se s svojo vernostjo kot katoličan in s svojo častjo kot skavt, da te obljube ne bom nikdar prelomil, po Kristusu, Gospodu našem. Amen.«

Obljuba

Ko so kandidati prestali prve preizkušnje in postali skavti, so – prav tako kot nekdaj v Sloveniji – obljubili:

»Obljubljam na svojo čast, da bom: izpolnjeval dolžnosti do Boga in domovine, izpolnjeval skavtske zakone, pomagal vsakemu v sili.«
Kratko in jedrnato!

Veliko so se družili s skavti drugih emigrantskih narodov, predvsem iz srednje in vzhodne Evrope, pa tudi z argentinskimi skavti, med katerimi je Marjan Trtnik bil zelo cenjen.

Žal Trtniku ni uspelo vzgojiti zadostnega števila skavtov, ki bi nadaljevali njegovo delo. Zadnja leta je zaradi njegove bolezni skavtsko življenje uplahnilo in ko je Sinji orol 14. junija 1974 umrl, je le še skupina v Carapachayu delovala kako leto.

Slike iz fotoarhiva Rafaelove družbe so s prireditve v Našem domu v San Justu 11. oktobra 1959, ob tretji obletnici blagoslovitve doma. Ob tej priložnosti je tamkajšnja skupina fantov izrekla svoje skavtske obljube in pokazala nekaj veščin.

Na 3. obletnici blagoslovitve Našega doma v San Justu skavta dvigata argentinsko in slovensko zastavo.

V procesiji med romanjem k Mariji v Luján.

Pri misijonskih tombolah so skavti vedno pomagali.

Postrojena vrsta sanjuških skavtov med dviganjem zastav 11. oktobra 1959 v Našem domu v San Justu.

Skavti in skavtinje so se s praporom udeležili blagoslovitve nove stavbe Slomškovega doma v Ramos Mejii 11. septembra 1966.

Po končanem delu na sliki z Marjanom Trtnikom, Sinjim orlom.

Med pripravami za taborni ogenj.

Vitracji ponujajo še več kot svetlobo in barvo

Umetnika Marka Jermana poznamo zlasti kot ustvarjalca vitrajev. Preden izpostavimo njegova dela, ne morem mimo tega, da se ne bi dotaknila vsaj delčka zgodovine tovrstne umetnosti. Ne dvomim, da smo o dveh pomembnih in bistvenih akterjih te zvrsti umetnosti, kot sta svetloba in barva, že mnogokrat slišali, zato ob tej priložnosti dajem prednost še ostalim pomembnim dejavnikom, ki prav tako vplivajo na podobo barvnih oken. Narava okenskega stekla je zgolj krasilna, vendar na povsem drugačen način kot pri stenskem slikarstvu. Figuralna kompozicija vitraja uspe samo, če se predaja v svojo prvinsko naravo in se v tovrstnem samostojnem delovanju razblini v naše oči kot pisan kalejdoskop barvnih drobcev, ki lahko živijo kot povsem smiseln in nam dostopen efekt. Vendar iz njega sije še kaj več. Pri vitracijah je veliko komponent, ki ustvarjajo njegovo *bistvo*, in je povsem drugačno od tistega, ki ga lahko prepoznavamo na drugih umetniških delih. Skladnost s tem *bistvom* odloča o tem, do kakšne mere je nek vitraj *pristen*, ne le v tehničnem, ampak tudi v izraznem smislu. Razna zgodovinska obdobja so značaj vitraja prepoznavala v dokaj različnih normah in danes je očitno, da dobrega vitraja ni mogoče zasnovati, če se nisi pripravljeno zgledeovati po starih, predvsem srednjeveških mojstrih. Tedaj namreč, ko si je vitraj utiral pot na najbolj reprezentativna mesta v gotških katedralah, so se znali ljudje še z občudovanjem ozirati v nebo in je v umetnosti vsak *zakaj* nujno imel svoj *zato* ... Danes prednjači dejstvo, da sleherni vitraj ni zgolj ogledalo umetnika, temveč tudi naročnika. Če je slednji vsaj do neke mere poučen o estetiki urejanja prostorov, bo tudi ustvarjena umetnina izžarevala svoj pravi namen.

Marko Jerman o svojih delih meni, da vitraje najbolje ovrednotijo tisti, ki si jih ogleduje-

jo. Želja slehernega umetnika je namreč ta, da s svojim lastnim jezikom nagovori druge. Res je, ustvarjalna pota te zvrsti umetnosti so tvegana skoraj za vsakogar, ki se nanje poda. Vedno znova mu sledi vprašanje – sem se prav odločil, ali ne bi bil morda na katerem drugem področju bolj koristen, uspešnejši? Jerman pravi, da ko si ogleda svoj likovni izdelek, vidi tu in tam, da bi utegnil kaj spremeniti, vendar pa je pri vitraciji pač tako, da ko je dokončno izdelan, ni več možnosti za korekcijo. Potrjuje pa, da na svoji več kot 30-letni ustvarjalni poti še nikoli ni doživel negativnega odziva. Za ustvarjalca je pomembno, da na svoji poti ne omaga. O svojih delih Marko Jerman do sedaj še ni izdal nobene širše publikacije, le ob njegovih razstavah in blagoslovitvah na novo predstavljenih del so izdane spominske podobe ali manjše knjižice, v katerih so navedeni osnovni podatki o njem in o na novo nastalem umetniškem delu.

Jerman pri snovanju barvnih oken nikoli ne izpostavlja vsebin iz svojega življenja, ampak se le-te navezujejo na željo naročnika, pa naj gre za sakralni ali profani prostor. Glede navdiha, ki ga večina ustvarjalcev tako rada izpostavlja, pa je pri njem nekoliko drugače. Inspiracija ga nagovarja sproti, med ustvarjanjem. Prične se že pri snovanju osnutka za vitraj, od tega trenutka naprej pa se po korakih širi po nadaljnji poti. Če gre za cerkveno naročilo, je ikonografsko bistvo vezano na ime zavetnika cerkve ali na njegovo simboliko. Izpovednost Jermanovih podob je zelo jasna, saj z realističnim slogom gledalca neposredno nagovarja. Te so v vsakem njegovem stvariteljskem delu nagnjene k poenostavitvam oblik, da bi tako

lažje začutili izrazno moč in sporočilnost. Omejevanje na bistveno ga ponekod vodi v ikonografski repertoar podob, ki lahko učinkujejo tudi kot tradicionalne vrednote. Povsem drugače pa je pri profanih izdelkih, ki izključno sledijo zgolj želji naročnika. Upodablja slog je večinoma usmerjen k abstraktnemu, saj stranka želi skozi nianse barv in zabrisanih oblik izraziti povsem lastne zamisli.

Ustvarjalec Jerman je prepričan, da so vse umetnine, namenjene sakralnim prostorom, zgolj dekorativni doprinos v danem okolju. Delujejo kot okras, ne pa namen, da bi ljudje pred njimi izrekli svoje prošnje in molili. Kot primer navede Sikstinsko kapelo v Vatikanu, ki je neprecenljiva veličastna kreacija, namenjena občudovanju ene največjih stvaritev v zgodovini umetnosti; nima pa poslanstva, da bi ljudje v njej molili.

Danes, ko likovnost pogosto izstopa iz klasičnih okvirov in sega v najnovejšo tehnološke in medijske inovativne sfere, imenovane sodobna umetnost, se pogosto upra-

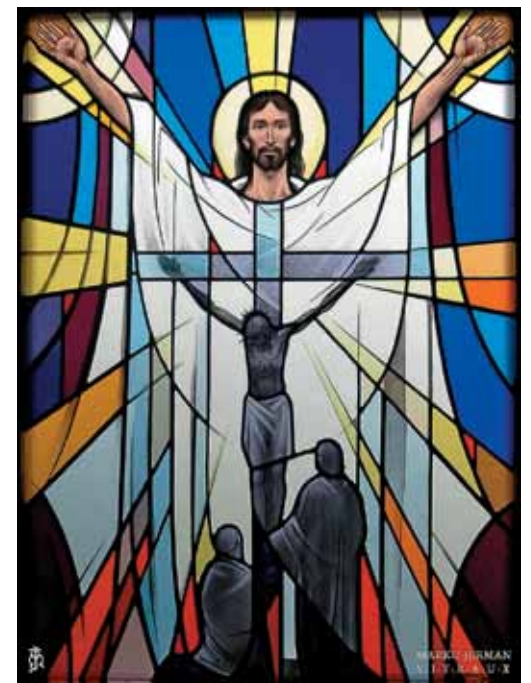

Sv. Francišek (Lago Bueno, Esquel, Argentina)

vičeno sprašujemo, kaj sploh je likovna umetnost in kdaj lahko neko delo opredelimo za najvišjo, torej umetniško kreacijo. In ko me je zanimalo, kaj umetnik Jerman meni o sodobni umetnosti in kakšna je njegova vizija o kulturni prihodnosti Evrope, je dajal, da v sodobni umetnosti vidi neke vrste instant proces kratkega slovesa. Lahko je zelo zanimiva, vendar pa nima izpostavljenega nekega bistvenega namena, da bi v človeku pustila konkretni vtis. Glede kulturne prihodnosti Evrope pa se povsem strinja z mislijo, ki jo je nekoč izrazil bivši papež Janez Pavel II.: »Krščanstvo je srce Evrope« oz. Evropa bo obstajala le, če bo v njej ostalo krščanstvo.

Zadnja večerja (Bevke)

Vstajenje (Gore nad Idrijo)

ANGLIJA**LONDON**

V Slovenskem domu v Londonu smo imeli december in januar bogato obdan z dogodki in tako nam je pretekli mesec ušel tudi datum za oddajo članka v Naši luči. Za to se vsem opravičujemo. Kljub temu pa bi radi delili z našimi sonarodnjaki veselje ob uspehlih srečanjih. Namreč, 11. decembra smo za naše najmlajše organizirali prihod sv. Miklavža. Obiska se je udeležilo skoraj 30 otrok s svojimi starši. Pekli smo tudi maslene piškote. Otroci so pomagali zamesiti testo ter oblikovati in okrasiti piškote. Starši pa so poprijeli pri peki ter čiščenju. Po peki smo z otroki peli slovenske pesmice o Miklavžu, zimi in božiču ter tako priklicali sv. Miklavža, ki je za tem vse otroke tudi obdaril s slovenskimi knjigicami ter nekaj ostalimi malenkostmi. Pomoč za nakup daril je prišla s strani donacij Slovencev, ki se udeležujejo dogodkov ter tistih, ki v Slovenskem domu prenočijo. V veliko pomoč pa nam je že drugo leto zapored tudi Urad Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu. Vsem skupaj smo izjemno hvaležni.

Januarja in februarja smo družnje organizirali v sklopu slovenskih uric ter večera slovenskega filma za slovenski kulturni praznik, 8. februar. Pri obeh dogodkih je bila udeležba višja od pričakovane glede na čas v letu, saj se po veselem decembru

ljudje ponavadi za nekaj časa umaknejo zase in se družabni prostori v Londonu redkeje napolnijo. Le-to nam pove, da ljudje vendarle potrebujemo sočloveka, pogovor in prostor, kamor se lahko zatečemo, tudi v času, ko vse ostalo spi.

Vredno pa je omeniti, da je v zadnjih mesecih v Slovenskem domu ponovno našlo ugodnejšo možnost krajšega bivanja ogromno Slovencev, ki so iz Slovenije prišli na ogled Londona, predvsem v času božiča, ter tudi ostalih Slovencev, živečih v Združenem kraljestvu, ki so potrebovali nočitev med selitvijo iz enega v drugo stanovanje, obiskom mesta Londona oz. podobnimi potrebami. Sobe so bile ves čas polne in veseli smo, da le-te lahko ponudimo, saj je v Londonu še vedno premalo ustanov, kamor se Slovenci lahko zatečemo v takšnih primerih.

V mesecu marcu pa bomo z navdušenjem pričakali obisk našega upokojenega župnika Stanislava Ci-

kaneka, ki bo v času bivanja v Slovenskem domu dnevno maševal.

Napisala Valentina Osolnik

AVSTRIJA**GRADEC**

Po maši na pustno nedeljo smo si vzeli čas za pustovanje v naši kleti. Pridne roke so pripravile različne okusne prigrizke. Tudi živahnih melodij ni manjkalo, čeprav so muzikanti že v letih. Ti naši slovenski zvoki obudijo še tako utrujene noge, da se zavrtijo. Prijetno vzdušje se je odvijalo ob tomboli z lepimi darili.

Cvetka Prutsch

BENELUKS

BRUSELJ

Obisk dijakov Evrokrožka iz Škofijske klasične gimnazije v Ljubljani

V četrtek, 9. marca, je skupina dijakov iz Škofijske klasične gimnazije v Ljubljani obiskala Slovenski pastoralni center v Bruslju. Dijaki se zbirajo v t. i. Evrokrožku, ki ga vodi profesor Jon Grošelj, pomaga mu še profesorica Marjeta Hočevar. Po obisku evropskega parlamenta so zaprosili za sveto mašo v hišni kapeli SPC.

V hišo, ki smo jo prav tiste dni praznili in čistili, so prinesli mladostno veselje. Pri uvodu v sveto mašo smo poudarili središčno vlogo občestva v Cerkvi. Pri vsaki maši se združujemo s številnimi pričevalci za vero. Za ponazoritev smo našli vse naše krstne zavetnike. Vsak dijak ali dijakinja je povedal, kdo je njegov krstni zavetnik. V pičlih desetih minutah smo bili v družbi številnih svetnikov, ki so s svojim življenjem pričevali za Jezusa.

Ob prvem berilu iz knjige preroka Jeremija smo se zaustavili ob stavku: »Nepredirljivo je človekovo srce, kdo ga more razumeti?« Človek je uganaka, samemu sebi in tudi drugim. A Bog prodira do skrivnostnega ključa človekovega srca. Kdor ga zmore vključiti v svoje življenje, se poda na edinstveno pot, ki je pot osmišljenega in odrešenega bivanja.

Evangelij o Jezusovem srečanju z ženo Samarijanko ob Jakobovem vodnjaku smo prebrali tako, da smo v pogovoru preverili, koliko poznamo ta odlomek iz Janezovega evangelija. Sproti smo ga komentirali in odkrivali globoko vsebino in pomembna sporočila za naše življenje.

Med mašo z dijaki Evrokrožka iz Škofijske klasične gimnazije v hišni kapeli SPC v Bruslju

Skupina dijakov je iz mladinske pesmarice sama izbrala pesmi, ki smo jih prepevali pri maši. In zanimivo, ne da bi se vnaprej dogovorili, je izbor pesmi krasno sovpadal s temami, ki so nam jih sporočali svetopisem-

Profesorica Marjeta Hočevar je poskrbela za vpis v spominsko knjigo.

Dijaki so med mašo sami izbirali pesmi.

ski odlomki. Da, Sveti Duh deluje na nam neviden in nepoznan način.

Po maši in kratki predstavitvi delovanja Slovenskega pastoralnega centra v Bruslju, ki oskrbuje celoten Beneluks in vključuje tudi Pariz, smo

se dlje časa zadržali v prijateljskem druženju. Bil je kratek, a nadvse prijeten obisk, ki smo ga obeležili tudi z vpisom v spominsko knjigo Slovenskega pastoralnega centra.

Župnik, dr. Zvone Štrubelj

Dijaki Evrokrožka iz Škofijske klasične gimnazije v kapeli SPC v Bruslju

EISDEN

Prešernov dan smo praznovali v nedeljo, 19. februarja, v Eisdnu, v cerkvi sv. Barbare. To je velik in pomemben dogodek za našo skupnost, za slovenski jezik in pomemben del tradicije. Letošnja organizacija je potekala nekoliko drugače kot do sedaj. Pri pripravi smo sodelovali Slovenska katoliška misija Eisdnen, slovensko društvo Naš dom iz Genka, društvo sv. Barbare in zbor Slomšek iz Maasmechelen. Pomemben del organizacije je velikodušno prevzel Jef Albrechts z ekipo.

Berilo med mašo in nizozemski del kulturnega programa je brala Rosi Cesar.

Pri sv. maši ob 12. uri je duhovnik Gregor Šemrl poudaril, koliko Pre-

šnovih literarnih del je vsebovalo versko sporočilo in kako zelo ga je vera navdihovala. Pri kulturnem programu je ubrano pel zbor Slomšek in zborovodja Karli Cverle je tudi povezoval kulturni program. Veseli

Duhovnik Gregor Šemrl v cerkvi sv. Barbare

Stoječe občinstvo med petjem slovenske himne

V prvi vrsti zbrani od leve: veleposlanica Barbara Sušnik s soprogom, podžupanja Corrie Bemelmans, in Jef Albrechts s soprogo

smo bili obiska podžupanje iz Maa-smechelena, Corrie Bemelmans.

Še posebej pa smo bili veseli nove slovenske veleposlanice v Belgiji, Barbare Sušnik. Zbrani smo bili v

cerkvi sv. Barbare, zavetnice rudarjev, navzoče je bilo društvo sv. Barbare in veleposlanica je Barbara, tako da se je vse lepo ujemalo. Gospa veleposlanica Barbara je občudova-

Zborovodja Karli Cverle med povezovanjem kulturnega programa

Za ambonom veleposlanica Barbara Sušnik, in ob njej prevajalka v nizozemščino Rosi Cesar

la lepoto cerkve in kip sv. Barbare, v svojem govoru, ki smo ga tudi prevajali v nizozemščino, je dejala, da se veseli skupnega sodelovanja z nami in v tej smeri že potekajo načrti za srečanje pri nas v soboto, 6. maja, prav tako je spomnila na možnost tečajev slovenščine, ki potekajo v

Belgiji. Po kulturnem programu je sledilo prijetno druženje ob kapljici dobrega vina in torti.

Kot je dejal duhovnik v uvodnem pozdravu, kjer smo zbrani Slovenci, tam je košček Slovenije.

Avtor besedila in slik: Gregor Šemrl, Belgija, Benelux, Misija Eisden

FRANCIJA

PARIZ

Februarska slovenska maša v Parizu

Od jeseni lanskega leta naprej se skupnost slovenskih vernikov iz Pariza in okolice enkrat mesečno srečuje v župnijski cerkvi sv. Filipa in Jakoba v Chatillonu. V nedeljo, 12. februarja, je pri maši sodeloval tudi na novo nastali slovenski zbor iz Pariza, ki ga vodi profesorica glasbe Lilijana Novak. Pri maši so zapeli nekaj latinskih delov svete maše in nekaj drugih liturgičnih pesmi. Po maši smo s kratkim kulturnim programom počastili slovenski praznik kulture, zbor je zapel dve priložnostni pesmi. Srečanje smo nato nadaljevali v župnijski dvorani, kjer je bila skupna pogostitev ob sproščeni in veseli družabnosti.

Zvone Štrubelj

Udeleženci februarske maše v Parizu

FREYMING-MERLEBACH

V letošnjem zimskem času nam je vreme velikokrat naklanjalo svoje priložnostno razpoloženje in veselje ob pogrjnjeni beli odeji narave. Vendar se kljub lepi zimski idili po mrzlih dneh razveselimo vsakega sončnega žarka, ki ogreva naravo ob svetlobni topli moči. Z brstenjem oživlja zemeljsko življenje, ki je oznanilo, da se bliža najboljši in najbolj zaželeni čas, lepa topla pomlad. Zvončki že krasijo vrtno gredice in trobentice že zlatijo naravo, to so prvi znaki pomladi. Ptičje žvrgolenje se oglašča. Z veseljem prepletajo drevesne vejice in pripravljajo dom mladičem, ki bodo zažvrgoleli in javili, da je pomlad tukaj in z njo tudi toplota in balzam ob ogrevanju telesnih udov, ki jih v času zimskih dni telesu primanjkuje. Tudi žametne mačice se že blestijo, krasijo okolje in vabijo, da jih utrgamo, in vnesemo domu kisik pomladi. Za nas preproste ljudi je to občudovanje, za dušo in telo užitek spo-

Zbrano oltarno občestvo 12. februarja v kapeli sv. Jožefa v Merlebachu

Monštranca, ki je nekoč zbiral chatillonske Slovence, sedaj zbira merlebaške rojake.

Lepo obiskano skupno kosilo na dan celodnevnega srečanja

Nekaj pustnih korakov pred vstopom v postni čas

kojnega pogleda v lepote Božjega stvarstva.

V nedeljo, 12. februarja, nas je privabil lep sončen dan in nas združil pri skupnem mesečnem srečanju. To pot je vabilo presenečenje, saj se nam je približal čas pustnih običajev. Vsako nedeljo so naši prvi koraki namenjeni kapeli sv. Jožefa, kjer nas pričakuje naša brezjanska Mati.

Začetek zbranosti je bilo zjutraj ob 10. uri pri sv. maši, ob Božjem doživetju. Vedno se ob nedeljskih celodnevnihih srečanjih pobožnost sv. maše zaključila z litanijami Matere Božje in izpostavljenim sv. Rešnjim telesom. To je blagoslov k začetku dneva. Nahranjeni z Božjim kruhom smo se po sv. maši povzpeli v dvorano, kjer nas je čakalo presenečenje. Najprej smo se okrepčali z zelookusnim kosilom, ki je vsem gostom teknilo s slastjo.

Za uvod je poskrbel župnik Kamin in postregel s skodelico okusne juhe. Sledile so jedi, pripravljene z veliko ljubeznijo poklicnih kuharic pod vodstvom Christelle Kukovič in s pomočjo Marije Mavri in Sidonije Kink. Po kosilu smo se prepustili veselju pustnih običajev. Najbolj spretnih nog so se tudi zavrteli in opazili, da se otr-

dele noge še mladostno premikajo. Kar lepo število prisotnih se je skrivalo pod maskami in potrdilo tradicijo starih pustnih običajev.

Nikakor nismo mogli mimo, da se ne bi dotaknili pustnih šeg. Saj to je tradicija, ki jo ves svet upošteva.

V času epidemije se nam je prav tožilo po omenjenem razvedrilu. Rekli smo si, da maska ob sanitarnih predpisih nudi tudi del maskiranega obraza, le oči so govorile. To pot smo uporabili pustno masko in že pozabljamo na čase, ko smo se skoraj izogibali drug drugemu in postali skoraj samotarji. To je za nami. Veselimo se ponovne prostosti.

Maske so z maškarado popestrile pustni dan v veselju in prijetno razpoloženje se je odvijalo do poznih popoldanskih ur.

V mesecu februarju nas vsako leto skliče društvena odgovornost na **sejo letnega občnega zbora**.

V nedeljo, 26. februarja, ob 15. uri smo se zbrali številni člani, da skupno obnovimo in pregledamo vse dogodke in delovanje društva za preteklo leto 2022.

Sejo je otvorila predsednica Jožica Curk, pozdravila vse navzoče in zaželela vsem dobrodošlico. Zahvalila se

je vsakemu posebej za zvestobo in vsakovrstno pomoč v prid delovanja in dobre organizacije skozi leto pri društvu Prijateljev slovenske katoliške misije Freyning-Merlebach, ki praznuje letos 40. obletnico obstoja.

In dodala, da lahko potrdi, da se društvo kar uspešno drži. Tudi število članov je stabilno že nekaj let. Imamo tudi člane že prav častitljivih let, saj presegajo 90 let starosti, in so priča simbolične zvestobe društvu. Res je tudi, da so življenja vedno ogrožena, saj smrt ne prizanaša. In s tem v zvezi so izgube prijateljev zelo boleče. Nikakor se pri številu članov ne more govoriti o prihodnosti.

V začetku preteklega leta nam je covid-19 zmedel še veliko načrtovanega programa. Pogosto smo ugrabili, ali nam bo uspelo in bili tudi primorani opustiti srečanja, ker je sanitarna prepovedala druženje.

Približno zadovoljivo so se nam iztekala srečanja v letu 2022, po drugi polovici leta. Obolenja so se redčila in zadihali smo bolj sproščeno.

Ker društvo upošteva pravila statuta pri seji občnega zbora, se odbor obnovi le vsako tretje leto. Ker smo volili nov odbor preteklo leto,

so volitve v ta namen odpadle. Letna poročila pri seji so bila podana v dveh jezikih: Christine Hero, tajnica, v francoskem jeziku, podtajnica Fanny Šumej v slovenskem jeziku. V poročilih so bili vključeni vsi dogodki leta. Bruno Perriol, računovodja, je poročal vse spremembe dohodkov in odhodkov društva.

Župnik Jože Kamin, predsednik kontrolne komisije, je poročal o kontrolni komisiji društva.

Prisotni člani so se v celoti strinjali s poročili.

Na koncu seje je stekel še pogovor o programu delovanja in organizaciji društvenega življenja skozi leto 2023 in o pripravi in poteku slovesnosti prvomajskega praznika – 40. obletnice duhovniškega posvečenja župnika Jožeta Kamina.

Po končanem občnem zboru smo se okrepčali ob zakuski. Naše gospe so se potrudile in pripravile obložene kruhke in pecivo.

Jacques Keller je praznoval 80. rojstni dan že v mesecu oktobru preteklega leta. V ta namen sta s soprogo Anito izkoristila priložnost in po končanem občnem zboru počastila vse navzoče s prijateljskim kozarčkom.

Vsi smo bili deležni izrednih dobrot. Pijača je prihajala iz njihovega vinograda na Dolenjskem, Gradišča nad Trebnjem. Kruhki so bili obloženi s sušenim mesom divjadi. Veseli smo bili vseh naštetih dobrot in počutili smo se izredno pocrklni. Predvsem je njuna prisotnost napravila vsem navzočim veselje.

Hvala Jacquesu in Aniti za tovrstno gesto, ki je dvignila razpoloženje in družabnost ob zaključku seje, da je vse izzvenelo v prijateljskem duhu.

Na pepelnico smo vstopili v 40-dnevni postni čas. V nedeljo so pri sv. maši že odmevale postne pesmi in naznanjale, da smo vstopili v dobo, ki nas bo vodila preko Kristusovega trpljenja do vstajenjskega velikonočnega jutra.

Jožica Curk

Delni pogled na navzoče pri občnem zboru društva Prijateljev slovenske katoliške misije Merlebach

Predsednica Jožica Curk odvarja letno društveno sejo občnega zbora.

Sveta maša na pepelnično sredo

Zaznamovani s pepelom stopamo v postni čas.

 NEMČIJA

AUGSBURG

Kulturna prireditev in pustna veselica v Augsburgu

V soboto, 4. februarja, je Slovensko kulturno in športno društvo Drava Augsburg izvedlo prireditev v počastitev slovenskega kulturnega praznika. Začela se je s slovensko himno, čemur je sledil pozdravni nagovor predsednice društva Brigite Savski. Sledilo je več nastopov, ki so bili večinoma resni in slovesni, vmes pa je bilo tudi nekaj žlahnega humorja.

Slišali smo recitacije Prešernove pesmi O, Vrba v slovenskem in nemškem jeziku, Narodna reka, Slovenski nagelj in Župančičeve Geslo ter še nekaj drugih besednih mojstrov iz bogate slovenske literature. Humorna plat duše je prišla na svoj račun med uprizoritvijo skeča Bog in Slovenec, ter Tragedije v treh dejanjih, ki je

bila – nasprotno od naslova – kratka in solidno zaigrana komedija. Celo ten program je odlično povezovala podpredsednica društva Cvetka Javernik.

Kulturnemu sporedu je sledil zabavni del z gardo Lechana, ki nas je z živahnimi ritmi popeljala na »zabavo v veselje 2023«. S tem pa zabave še ni bilo konec, saj ji je sledila pustna veselica s šemami, kjer je za dobro glasbo poskrbel ansambel Namen.

Prireditev so poleg Slovenk in Slovencev iz Augsburga in okolice obiskali tudi slovenski rojaki iz Stuttgarta, Ulma, Münchna in nekaterih drugih krajev.

Ravensburg – Maša in Prešernova proslava

V soboto, 11. februarja, je Slovensko kulturno športno društvo Planinka Ravensburg v sodelovanju s Slovensko župnijo organiziralo in iz-

Prešernova proslava in pustni ples v Augsburgu

Nastop pustne garde Lechana iz Gersthofna pri Augsburgu

Po maši v Ravensburgu se je s slovensko himno začel kulturni program.

vedlo Prešernovo proslavo. Dogodek je potekal v dvorani Haus der katholischen Kirche v Ravensburgu. Vse se je začelo s sveto mašo, ki ji je sledil kulturni program.

Po zapeti slovenski himni in nagovoru predsednika društva gospoda Žmavca je gospa Križ predstavila kratek življenjepis našega velikega poeta. Sledilo je več recitacij njegove poezije: dr. Boštjan Dvořák je recitiral Magistrale in en sonet v nemščini,

gospa Kestel je predstavila pesem Dekletom, Marko Cerar je nastopil s pesmijo Pod oknam.

Kulturnemu programu je sledila večerja, druženje, glasba in petje. V tem, družabnem delu prireditve, so bila predstavljena tudi nekatera dela sodobnejših slovenskih avtorjev: Borisa A. Novaka Meje, Iztoka Mlakarja Karlo Špacapan in Menartova pesem Vzpon.

Marko Cerar

MÜNCHEN

Postna duhovna obnova

Začetek postnega časa vsako leto v Münchenski skupnosti povabi farane na duhovno obnovo. Zadnja leta se je to srečanje

zaradi korone skrajšalo na en dan. Dogodek je bil tudi letos v tem okviru. Udeležili se ga manjša skupina vernikov, zakoncev ali posameznikov, ki pa očitno zelo cenijo to duhovno spodbudo, saj se redno udeležijo tega srečanja na začetku svetega časa

pred velikimi krščanskimi prazniki. V soboto pred drugo postno nedeljo se je zbralo devet faranov, vendar niso mogli vsi sodelovati ves čas. Voditelj je bil domači župnik. Nadaljevali smo s temo krščanskega nauka, kar je bila vsebina tudi v začetku lanskega

adventnega časa, in se oprli na Katekizem Katoliške cerkve. V drugem poglavju govori, kako Bog prihaja človeku naproti. To Božjo naklonjenost imenujemo Razodetje in je zapisano v knjigi vseh knjig, v Svetem pismu. Tam zasledimo različne stopnje

Božjega razodevanja posameznim izbranim ljudem, ki so dobili nalogo to vednost posredovati najprej svojemu izraelskemu ljudstvu. Na začetku je vabilo posameznikom Abrahamu, Jakobu, Mojzesu, prerokom ... naj stopijo na pot vere in zaupanja v Boga, dopustijo, da jih on vodi, da jim odkrije deželo, kamor pelje njegova beseda. Zanimiva so imena, s katerimi se Bog človeku predstavi: Stvarnik, Vsemogočni, Jaz sem, ki sem ... Višek in polnost tega Božjega samorazodevanja je Jezus Kristus, ki pa se ne omeji več samo na izvoljeno ljudstvo, ampak je namenil svoj nauk in dela vsemu človeštvu.

Vsebinsko vere poznamo vsi, saj vsako nedeljo pri maši molimo veroizpoved. Če pa bolj podrobno premišljujemo, kaj posamezni izreki vere pomenijo, postane stvar lahko kar zapletena. Ob posameznih poglavjih

smo se skušali ustaviti v pogovoru o temi. Ni vedno enostavno izreči vsega, kar nosimo v svojem srcu in svojih spoznanjih o Bogu in njegovih delih. In vendar se je sem in tja kar dobro razvila izmenjava mnenj. Pa tudi vprašanja so bila zanimivo dopolnilo h katekizemskemu besedilu. Pri kakšnem drugem odlomku pa smo raje ostali v tišini in tako je vsak zase obstal pred skrivnostjo Božje navzočnosti.

Hitro so minile dopoldanske tri ure, ki smo jih večkrat nekoliko prekinili, da se je prezračil prostor in smo si privoščili požirek vode ali kavico. Tudi telo potrebuje vsaj nekaj gibov, da človek lažje ohrani potrebno zbranost in se ne izgubi v odmaknjenost sam vase.

Kosilo smo si pogreli v župnijski kuhinji. Daljši odmor je bil namenjen za sprehod na svežem zraku.

Del udeležencev duhovne obnove

Popoldne smo nadaljevali ob 14. uri. Spet po že utečenem načinu, ki ga nudi katekizem. Razlaga manj znanih pojmov svetopisemske govornice se je prepletala s primerami in dogodki iz življenja po veri nekdanj in danes. Proti koncu je bil na

vrsti molitveni del duhovne obnove, adoracija v župnijski kapeli. Zmolili smo rožni venec. Za zaključek smo se zbrali okrog Gospodove mize in se zahvalili za vse duhovne dobrine tega dne.

Janez

SEVERNO PORENJE VESTFALIJA

V Moersu je bilo spet prešerno

Narodova veličina se ne kaže v številu prebivalcev, temveč v njegovem ustvarjalnem duhu in kulturnem bogastvu. Tega se zavedajo tudi člani zbora Slovenski cvet, ki so v soboto, 11. februarja, popoldan spet pripravili praznovanje slovenskega kulturnega dne v živo. Edini so si, da je slovenska kulturna in naravna dediščina izjemna in da slovenski narod v zgodovini skriva nešteto usod posameznikov, ki so upali in verjeli, zato se tradicionalno ob Prešernovem dnevu spomnijo pesnika in vseh kulturnih ustvarjalcev.

Zbrali so se v cerkvi sv. Jožefa, kjer je mašo daroval iz Belgije »sposojeni« župnik Gregor. Člani zbora so se s prižiganjem sveč spomnili preminulih pevcev in župnika Alojza Zaplotnika. Po bogoslužju, ki ga je spremljalo petje, so obeležili še kulturni praznik. Zbor Slovenski cvet je zapel slovensko himno, sledil je pozdrav predsednika slovenskega cveta Jakoba Hrena.

V govornem prispevku so se spomnili kulturnih ustvarjalcev, katerih obletnice praznujemo v letu 2023: pisateljev, pesnikov, arhitektov, znanstvenikov in drugih pomembnih slovenskih mož. Predstavljena sta bila tudi letošnja umetnika, ki sta prejela Prešernovo nagrado za življenjsko delo: Ema Kugler, multidisciplinarna umetnica, in Herman Gvardjančič, akademski slikar.

Dirigent zbora Iztok Kešpret je občuteno deklamiral Prešernovo O

Vrba, v nadaljevanju pa je zbor zapel Luna sije. Sledila je deklamacija Pavčkove domovinske pesmi Take dežele ni, kjer priljubljeni slovenski poet in premišljevalec časa izpoveduje svojo navezanost na domovino, polno bridkosti in hkrati do popolnosti lepo. Po zapeti domovinski pesmi Slovenec je bilo slišati Gregorčičevo pesem Eno devo le bom ljubil, ki na prvi pogled zveni kot ljubezenska pesem, v zadnjih dveh verzih pa se nedvoumno po-

kaže, da gre za domovinsko pesem: »... Ljuba moja je – Slovenja, jaz pa Slave zvest sem sin!« Slovesnost v cerkvi je sklenil zbor Slovenski cvet s pesmijo Rožni venec.

Družba se je prestavila v dvorano doma Don Bosco, kjer se pevski zbor vsak teden tudi sestaja in ohranja tradicijo prepevanja slovenskih pesmi že veliko let. Po kavi in okusnem pecivu je obiskovalce pozdravil hišni ansambel, ki

je z igranjem in prepevanjem priljubljenih slovenskih melodij vztrajal dolgo v večer. Člani Slovenskega cveta so kot vedno pripravili pravo pojedino tradicionalnih slovenskih in drugih jedi: miza se je šibila pod slanimi in sladkimi dobrotami. Obiskovalci so se v prijetnem vzdušju ob dobri kapljici družili, klepetali, obujali spomine, plesali in peli. Poslovlili so se z mislijo na naslednje srečanje ...

Martina

STUTTGART

Življenje župnije Stuttgart

Dragi prijatelji, pozdravljeni. Čas hitro mine in pred nami je že aprilška številka našega časopisa. V mesecu februarju smo praznovali slovenski kulturni praznik. Društvo Slovenija-Stuttgart je organiziralo kulturno prireditev, kjer smo prisluhnili slovenski pisani besedi in si nato ogledali film Srce se ne boji, kjer je opisana življenjska pot blaženega mučenca Alojzija Grozdeta. Nato je sledila še skupna večerja. Tudi svete maše po naših podružnicah so lepo obiskane, čeprav nas je iz meseca v mesec manj. Vse pa nas družijo ljubezni do Jezusa in do naše materne besede. Zdi se mi, da je kultura nekaj več kot samo obisk kulturnih ustanov. Je naš celoten način bivanja, način življenja. Kultura je način komuniciranja s svetom, s samim seboj. Začne se z odnosom do samega sebe, do tega, kako se obnašamo do drugih in kaj vase vlagamo. Ne finančno, ampak da rastemo kot ljudje. Kot ljudje, ki niso sami na svetu, ampak živimo v skupnosti.

In tukaj se danes zatika. Kultura je zanimanje za sočloveka, je radovednost, je spoštovanje do drugega, do tega, kar ima človek povedati. Spoštujemo drugo mnenje in dejstvo, da smo drugačni. Da smo lahko drugačni. Da smo radovedni in ohranjamo otroško veselje v sebi. Da se učimo drug od drugega, naj zveni klišejsko, ampak učimo se prav vsak

Gospa Karolina ima pozdravni nagovor.

dan. Kdo ima še danes – pri našem tempu – čas hoditi v gledališče? Kdo ima še danes čas, da bere knjigo? Da gre v galerijo? Kdo ima še danes čas, da uporablja svojo glavo, da gnete svoje misli? Kdo ima še danes čas, da se posveti drugemu človeku in da se zanima zanj? Kdo ima še danes sploh čas za kulturo? Zakaj pa bi ga imel?

Kultura je izguba časa in energije, je neproduktivno porabljen čas. Ne prinaša osebnega dobička, ne prinaša takojšnje otipljive koristi, ni praktična, ne da se je instantno uporabiti, kultura enostavno nima smisla, nima namena. Jaz nimam časa za to, če pa Real Madrid, Barcelona ali Maribor igrajo danes. Pa razprodaje se začnejo danes in Europark je odprt samo do devetih. Nimam časa. Še na maile moram odpisati in na Facebook in Messenger pogledati, nekaj pojesti. Zvečer je nujno potrebno spiti še

Bralci na kulturnem prazniku

nekaj kozarcev vina, ampak ne preveč, ker je zjutraj treba biti v službi točen in pripravljen. Neprestano pripravljen, neprestano efektiven. Jaz nimam časa za kulturo.

V današnjem svetu smo se navadili, da je potrebno vse ovrednotiti, vsemu postaviti ceno. Vse mora imeti določen iztržek, brez tega ni smisla. Še naš čas na tem svetu je postal samo razporejanje minut za koristno opravljanje določene storitve. Naši opravki so postali samo še namenski – srečanje z nekom zato, ker imaš lahko od njega korist; obleka, da dobro izgledaš, da narediš na nekoga vtis, ker ti bo kasneje mogoče lahko pri čem pomagal. Rekreativna, da bom fit za nekaj, kar šele pride ali da ne bom izvisel, ker: »Jaz pa res ne bom edini, ki ne bo nekaj delal,« ker bom zaradi tega nekoč posledično izpadel. Izpadel iz sistema, iz pridobitne dejavno-

sti pridobivanja in trženja ter kovanja sebe. Kaj pa naj potemtakem s kulturo? Zakaj je le-ta potrebna? Čemu služi? Kdo ima čas za to? Komu se da iti v galerijo gledat nekoga drugega, ki preko slike razlaga nekaj o sebi ali pa o svetu? Zakaj sploh to dela preko slike, zakaj bi me sploh zanimalo, kaj dela? Je res zanimivo gledati igralca na odru, če pa vem, da ne govori svojih lastnih besed in da to, kar gledam, ni zares, ni resničnost? Ali pa misel drugega človeka, ki jo moram prebrati na tiskani strani in moram to ponavljati dvesto triinšestdesetkrat? Zakaj? Nimam časa za stvari, ki trajajo, nimam niti koncentracije.

Sam imam danes, žal, večkrat občutek, da smo se ljudje sprijaznili – ali še huje – navadili na to, da se ukvarjamo samo s sabo, ne ljubi se nam ukvarjati z drugimi. Ne moti nas niti, da preko medijev spremljamo več-

Druženje po prireditvi

Na skupni večerji

noma negativne in kričeče novice, potem komentarje teh novic raznih praznoglavcev, na koncu pa se z njihovimi mnenji celo ubadamo in jim posvečamo čas, o njih debatiramo, čeprav na intuitivni ravni čutimo, da to ni vredno naše pozornosti in da nima smisla. V tem – v produktivnost usmerjenem – času nas ne moti, da večino pozornosti v zunanjem svetu posvečamo puhlicam in neumnim novičkam. Vidimo v tem smisel in povezanost, stik s svetom? V poznanjenem kričanju, ki nas samo odvrča od tega, da bi se posvetili samemu sebi in bistvenim stvarim, ker je bolj udobno, manj boleče za nas in predvsem manj naporno?

Ne moti nas, da nam večino dneva v smislu interakcije z drugim predstavlja naš telefon. In ker stalno »visimo« samo na le-tem in beremo samo to, kar je nam všeč in kar je trenutno v ozkem diapazonu našega interesa, se začnemo sami s sabo celo strinjati. Do te mere, da odklanjamo in zanikamo vse, s čimer se ne strinjamo in ne samo odklanjamo, temveč celo žalimo, ponižujemo. Tako smo zaprti vase, da danes svoje misli javno izlivamo samo še v najbolj zaprti obliki na internetnih forumih – v obliki klanja, pozivov na linč, brutalnega žaljenja, norčevanja in poniževanja – pogledati sočloveku v obraz pa zmoremo redko. Ostali smo sami, sami s sabo in ta jaz,

s katerim smo ostali, nam je grozen, strah nas je pred njim, bojimo se ga. Zato pa napadamo druge, ki ta ritem, to naše bivanje postavljajo pod vprašaj, napadamo druge, ki so se pripravljene izpostaviti, ker pri njih vidimo negotovost in nekonformizem, ki ga poizkušajo izražati – s tem nam postavijo ogledalo ali še bolje, postavijo nas pred dejstva. Nas izzevejo. In mi jih napademo, ker nas ogrožajo s tem, ko rušijo naše tako imenovane »varne svetove v naših glavah«, kjer seveda nič ni, tako kot bi moralo biti, ampak je tako po sili razmer. In če jaz nečesa ne zmorem, tudi ti ne boš, ne smeš, zato ti takoj anonimno napišem na forum, kaj si mislim o tebi.

Tako zaprti sami vase, ampak z željo, da nas nekdo vidi, se dušimo v naših majhnih posodah, brez ljubezni in razumevanja drug do drugega. In pred sabo ne vidimo edinega zdravlila za takšno stanje – ljubezni in radovednosti. Ljubezen in radovednost sta edina odgovora, ki nas bosta rešila, tudi kulturo in predvsem naš smisel na tem svetu. Ljubezen s seboj v svoji roki vedno prinese tudi spoštovanje. In ko v življenju spoštujemo, tudi cenimo drugega človeka in njegov trud ter posledično prebudimo radovednost do sočloveka, do njegovih misli, navad, ljubezen do dejstva, da je nekdo drugačen in s tem zbudimo sebe. Vidimo, da je

dobro, da so okoli nas ljudje, ki se razlikujejo od nas in da nas ta razlika plemeniti, ne ogroža. Da je drugačnost privlačna, zanimiva. In ko bomo videli, da je razlika v resnici okno do drugega, ker bomo morali s to drugačnostjo komunicirati, bomo mogoče tudi posegli po kakšni knjigi, šli na predstavo, koncert, si ogledali sliko in vzbudili interes za drugega, pogledali, kaj še kdo drug misli o neki zadevi, o kateri jaz mogoče niti še nisem razmišljal, in se iz tega kaj naučili, si razširili obzorje. Ker na svetu, hvala Bogu, nismo sami. Smo skupaj. In ko se tako prepustimo drugemu, se v resnici prepustimo sebi. Odpremo se za zunanji svet zunaj ekranov in takrat človek lahko sebi reče, da je kulturn. Ko je pripravljen z ljubeznijo prisluhniti drugemu. In si z njim neposredno pogledati v oči.

Da, brezpogojna ljubezen seveda obstaja. Brezpogojno je ljubil, recimo, Maksimilijan Kolbe, ko je v taborišču stopil iz vrste in ponudil svoje življenje v zameno za življenje sotrpina, družinskega očeta, ki je, potem ko je bil določen za plinsko celico, jokajoč obupoval, kaj bo po njegovi smrti z njegovo družino in njegovimi majhnimi otroki. Brezpogojno ljubijo številni starši svoje še nerojene otroke, ki potrkaajo na vrata življenja ob »nepravem trenutku«. Brezpogojno ljubezen vidimo v številnih družinah, kjer

otroci in drugi sorodniki po najboljših močeh skrbijo za svoje onemogle ali dementne starše. Brezpogojno ljubijo starši, ki sprejmejo svojega otroka in se odločijo za življenje kljub črnim napovedim zdravnikov. V vseh primerih vidimo, da gre za posameznike, ki se odločijo, da svoje ljubezni do drugega ne bodo z ničimer pogojevali. Tudi dejanja odpuščanja so sad brezpogojne ljubezni. Odpuščanje v zakonskem odnosu, odpuščanje med možem in ženo, odpuščanje otrokom, ki se ne držijo dogovorov, odpuščanje med prijatelji, nenazadnje tudi odpuščanje, sprava v narodu, če in ko do nje pride, nosi v sebi semena brezpogojne ljubezni. Ključno je torej vprašanje, kaj brezpogojna ljubezen sploh pomeni. V čem, na čem temelji? Ali pomeni brezpogojno ljubiti slepo sprejemati vse, kar drugi, tudi nam bližnje in drage osebe, počnejo? Je brezpogojna ljubezen slepa ljubezen? Ali je, recimo, mati Terezija ljubila ljudi s skrajnega roba družbe brezpogojno? Ali Pedro Opeka ljubi svoje Malgaše ob vsem, kar zanje stori, brezpogojno? V bistvu jih ljubi, jim želi vse najboljše, a ne ljubi jih brezpogojno v ozkem pomenu besede: postavlja jim namreč pogoje, od njih pričakuje in zahteva določena ravnanja, ki jim ob njegovi ljubezni in skrbi pomagajo, da se sami naučijo skrbeti zase, za svoje življenje, za svojo družino. Zoran Milivojević pravi, da si brezpogojno ljubezen zaslužijo samo otroci tja do drugega leta starosti in osebe, ki trpijo zaradi različnih duševnih motenj. Z drugimi besedami, otroke ljubimo brezpogojno na način, da jih vzgajamo. Resnična vzgoja pa je vedno tudi omejevanje in pogojevanje. Vzgoji brez pogojevanja pravimo permisivna, torej taka, ki otroku vedno vse dovoljuje, ki ustreže vsaki njegovi kaprici. Ta pa vodi, kot nam je pred več kot desetimi leti nazorno povedal Bogdan Žorž, v razvajenost, ki je rakasta rana sodobne družbe.

Na obisku pri Ani Škorjanc

Letošnja prvoobhajanca skupaj s svojima mamama

Poročilo pripravil: Aleš Kalamar

*Predsedstvo kulturnega društva Slovenija-Stuttgart**Po sveti maši zbrani pri gospe Mencin***ŠVEDSKA****GÖTEBORG****Slovenski kulturni praznik v Malmöju in v Göteborgu 2023**

Prešernov dan, slovenski kulturni praznik, v Malmöju z naslovom Koncert slovenske kulture, je bil čudovit kulturni dogodek, ki ga je organiziralo SD Orfeum iz Landskrone, v sodelovanju z veleposlaništvom RS za nordijske države s sedežem v Kopenhagenu. Dogodek so omogočili Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter veleposlaništvo RS za nordijske države s sedežem v Kopenhagenu. V švedski cerkvi sv. Mateja apostola se je 11. februarja ob 16.30 zbralo več kot 50 rojakov od blizu in daleč, da bi prisluhnili ter nekateri celo sodelovali v bogatem programu. Dani Stražarjeva je tisti »motor«, ki vse poganja, da so zadeve tekle, kot morajo. Najprej je zazvenela slovenska himna. Skupaj z Alexandro Križ sta dvojezično vodili program. Častni konzul dr. Dario Križ in naš novi veleposlanik Mihael Zupančič sta vse navzoče lepo pozdravila in spregovorila o pomenu ohranjanja slovenske kulture tudi na Švedskem. Na koncertu so nastopili Klementina Savnik, mezzosopranistka iz Stockholma, Denis Kokalj s kitaro, gost iz Slovenije ter otroci iz slovenskih skupnosti na Danskem in Švedskem. Kar dobrih 45 minut je minilo kot en sam

čudovit trenutek, saj je bilo tako prijetno poslušati in uživati v raznoliki slovenski glasbeni kulturi. Posebej so navdušili tudi najmlajši, ki so veselo prepevali. Ob tej priložnosti gre za hvala staršem, ki otrokom stojijo ob strani ter jih vzpodbujajo k ljubezni do maternega jezika. Ob koncu kulturnega programa pa so bili vsi povabljeni v drugo dvorano, kjer so uživali ob kavi in pecivu. Dani Stražarjeva je spekla pecivo. Potica je prispela iz Slovenije ter s slovenskega veleposlaništva. Postregli sta Romana Šolaja in Dani. Ljudje so bili veseli srečanja z veleposlanikom Mihaelom ter z njegovimi sodelavkami, ki so obiskale ta pomemben kulturni dogodek. Hvala za lepo sodelovanje in pomoč. Hvala tudi prejšnjemu veleposlaniku Toneu Kajzerju, ki je z ženo Mileno počastil ta dogodek, kakor tudi predstavnikom SD Planika iz Malmöja.

Tretjo nedeljo v mesecu februarju se je po sv. maši v Göteborgu slovenska skupnost in nekaj Hrvatov zbralo v župnijski dvorani, kjer je bil krajši kulturni program, ki so ga začeli s slovensko himno. Nato je sledila izbrana slovenska beseda, med drugim tudi odlomek iz Krsta pri Savici, da Bog je Bog ljubezni ... Katarina, Ema Zupančič ter Silva Horvat so pripravile bogat izbor domačega peciva za ta slovesni praznik, ki pa je tudi njihov družinski praznik, saj so Jože, Ema in

*Slovenski veleposlanik Mihael Zupančič pozdravlja navzoče v Malmöju ob slovenskem kulturnem prazniku.**Alexandra Križ pozdravlja navzoče v Malmöju ob slovenskem kulturnem prazniku v švedskem jeziku.**Nastopajoči Dani Stražarjeva, Klementina Savnik in kitarist Denis Kokalj v Malmöju ob slovenskem kulturnem prazniku**Kako prisrčno je, ko zapojejo otroci na slovenskem kulturnem prazniku.*

Katarina Zupančič prebira Balantičeve pesmi na slovenski kulturni praznik v Göteborgu.

Slavljenci Jože, Ema in Katarina Zupančič iz Göteborga

nazadnje Katarina praznovali rojstne dneve. Čestitke vsem trem ob tem življenjskem dogodku, kar so se spomnili tudi s pesmijo Kolkor kapljic, tolko let, Bog vam daj na svet živet. Živijo, oj živijo, oj živijo vas Bog. Tako se je nadaljevalo z dobrimi željami tudi za Silvo Litrop in potem tudi za Marijo Kolar. Prijetno in lepo vzdušje, kjer so se tudi Hrvatice dobro počutile, se je nadaljevalo ob uživanju dobrot, ki so navzoče čakale na pultu v Astridsalen.

V spomin na Draga Gvardjančiča

Drago se je rodil 16. junija 1947 v vasi Podgrad v Sloveniji. Pri 16-ih letih je zapustil državo in šel »s trebuhom za kruhom«. Dve leti je živel v Nea-

Pokojni Drago Gvardjančič iz Göteborga

plju, preden je prišel na Švedsko. Cilj je bila Avstralija, a pot ga je pripeljala na Švedsko. V kraju Nässjö blizu Jönköpinga je dopolnil 18 let. Bil je kot lokomotiva, ki je vlekla druge vagonne, torej njegovega brata in družino na Švedsko. Leta 1969 se je poročil z Miljado, s katero sta bila obdarjena s hčerko Vero in sinom Ivanom. Žena Miljada je umrla 13. aprila 2011 in je pokopana na Lundby nya kyrkogård, kamor so k večnemu počitku položili tudi njenega moža Draga. Danes imata pokojna Drago in Miljada pet vnukov, enega pravnuka in še eden je na poti spomladi. Vse življenje je trdo delal. Po svoji naravi, po preprostosti in vedrem značaju je bil vseh mnogim ljudem, posebej kolegom, prijateljem in seveda svoji družini. Svojo življenjsko pot je zaključil 29. decembra 2022 v Göteborgu na Švedskem, potem ko je deset dni prej prejel poslednje maziljenje na svojem domu. Hvala otrokoma in sorodnikom za podporo v poslednjih dnevih njegove težke poti zaradi bolezni.

Dragi brat v Kristusu, Drago, dragi rojak, hvala vam za vse dobro in plemenito, kar ste storili za svojo družino, za tukajšnjo družbo in slovensko skupnost. Naj vaša duša, okrašena z dobrimi deli, čimprej zagleda usmiljeno in dobrotljivo Božje obličje in naj se veseli v sreči in slavi Božjega kraljestva. Združena z vašo ženo Miljado, potem ko sta oba prestopila prag večnosti, se skupaj veselita sreče in slave večnega življenja v nebesih.

Njegovi domači in rojaki so se od njega poslovili s pogrebno sv. mašo 12. januarja ob 13.00 v cerkvi Kristusa Kralja v Göteborgu. Pogreb je sledil takoj po sv. maši na Lunby nya kyrkogård, kjer sedaj počivata skupaj z ženo Miljado.

V spomin na Urha Laznika

Rojen 4. julija 1939 v Sloveniji, umrl 23. januarja 2023 v Huskvarni na Švedskem, 13. februarja 2023 ob 13.30 pogreb v Bråneryds kapellet v Huskvarni.

Dragi Urh, brat v Kristusu, s hvaležnostjo se vas spominjam kot rojaka in kot kristjana. Bili ste naš romar v Vadsteno, kakor sva se tudi srečevala v Jönköpingu pri sv. maši. Bili ste zvesti naročnik in bralec Naše luči, ki že več kot 70 let iz meseca v mesec obiskuje naše rojake po Evropi, doma, v zamejstvu in po svetu.

Pokojni Urh Laznik iz Huskvarne

Z leti ste sprejeli svoj križ bolezni, ki vas je nekako oddaljila od naše skupnosti, čeprav ste ostali v naših srcih in tako naj tudi ostane, dokler se ne bomo srečali tam gori. Hvala vam za vašo skromnost in preprostost, ki ste ju izžarevali iz svojega življenja.

Naj vam dobri in usmiljeni nebeški Oče nakloni bogato plačilo sreče večnega življenja v nebesih, po katerih hrepeni sleherno človeško srce. Jezus Kristus, ki je naše vstajenje in življe-

nje, naj vas sprejme v srečo večnega življenja. Počivajte v miru! Amen.

Iskreno sožalje in spomin v molitvi slovenski skupnosti v Jönköpingu ter Huskvarni, kakor tudi vašim domačim v Sloveniji. V nedeljo, 19. februarja, se je ob 10. uri v Oratoriju v Jönköpingu zanj darovala sv. maša ob pogrebu. V duhu smo povezani. Hvala.

vaš hvaležni Zvonko Podvinski

V spomin Štefki Berg iz Landskorne

Štefka, z deklinškim priimkom Lešnik, poročena Berg, je bila rojena v Mariboru 28. julija 1940, kot najstarejši otrok, pred začetkom druge svetovne vojne. Pozneje se je v družini rodilo še najmanj troje otrok. Štefka, kot smo jo klicali, se je izučila za trgovko. Zaposlila se je v manjši prodajalni s kavo in slaščicami. Tam se je srečala z bodočim očetom njenih dveh otrok. Marjanca se je rodila v Sloveniji, njen bratec Roman pa že na Švedskem, kamor je Štefka pripotovala z vlakom 10. oktobra 1964 skupaj z očetom obeh otrok, z mojim svakom Ludvikom ter z bodočo svakinjo, Avguštino Budja Prevolnik. Avguština se je priselila k možu Martinu Prevolniku, ki je bil delno že uveljavljen na Švedskem. Štefka pa je sprva stanovala pri Prevolnikovih starših, kar se pa ni dobro obneslo. Sin Roman se jima je rodil pri starih starših, vendar to ni zblížalo Štefke in njenega partnerja, ampak obratno. Štefka se je z otrokoma zato odselila na svoje. Kmalu je zbolela za rakom na maternici in bila operirana ter posledično obsevana. Ozdravela je, vendar ji je bilo povedano, da otrok ne bo mogla več imeti. V začetku 1970-tih let sta se spoznala z Ronnijem Bergom in se kmalu poročila. Vedela sta, da otrok ne bo več. Zato je Ronnie posvojil oba Štefkina otroka, Marjanca in Romana, ker njun biološki oče ni skrbel zanju. Marjanca

se je kmalu poročila in postala gospa Andersson. V zakonu sta se ji rodili dve hčeri. Tudi Roman, ki je po posvojitvi dobil Ronnijev priimek Berg, si je našel družico, vendar je zveza kasneje razpadla. Dobila pa sta dva otroka, sina in hčer. Štefka je nekje leta 2012 prizadela Alzheimerjeva bolezen, ki se je z leti samo še stopnjevala. Zadnjih nekaj let ni prepoznala nikogar več, ne soproga in ne otrok, tudi vnukov ne. Rada pa je prisluhnila glasbi, ob kateri je včasih zraven tudi zapela.

Štefkino življenje je pred boleznijo bilo dokaj srečno in umirjeno. Pela je pri orkestru Vikis, kjer so sredi 70-ih

Pokojna Štefka Berg iz Landskorne

let posneli tudi ploščo z naslovom Moj dom. Pozneje je bila Štefka aktivna v slovenskem društvu Lipa v Landskroni. Večkrat je bila tudi predsednica društva in mnogo let blagajničarka pri Slovenski zvezi na Švedskem. Vse dokler je ni premagala ta huda bolezen, ko je 16. decembra 2022 mirno zaspala v Domu starejših v Landskroni. Dokler je bila zdrava, je Štefanija redno hodila v cerkev k slovenskemu bogoslužju v cerkvi sv. Janeza Krstnika v Landskroni. Štefanija Berg je bila tudi sicer znana in priljubljena med Slovenci širom Švedske. Vsem, ki smo jo poznali, je bila draga in bomo pogrešali njeno dobro voljo in topel nasmeh. Svojcem izrekamo iskreno sožalje. Štefka naj mirno počiva na pokopališču v Landskroni, kjer leži že veliko pokojnih slovenskih rojakov. Njej in vsem rojakom naj Gospod Bog nakloni večni mir in pokoj in večna luč naj jim sveti!

Štefki v spomin Gustika Budja Ben

VADSTENA V SOBOTO, 27. MAJA 2023
50. vseslovensko romanje in vseslovensko srečanje na binkošti pri sv. Brigiti Švedski.
Slovesno bogoslužje se začne ob 12. uri pri sestrah sv. Brigite.
DOBRODOŠLI!

Njegova suknja – Osemnajsto poglavje

»No, mislim toliko resno, kolikor stvar zasluži,« se je izmikal Pavel. »Toda povej mi, prijatelj, ali ne greš v vsem tem dlje, kot je zate dobro?«

Marcel je pomenljivo našobil ustnice, Pavel pa je spet napolni čašo in nadaljeval:

»Kaj pa sicer še pripovedujejo o njem? Saj si menda preiskal te reči?«

»V Kani, na primer,« je brez pomišljanja odvrnil Marcel, »naj bi bilo po njem neko dekle nenadoma v sebi odkrilo čudovit pevski dar.«

»Ali jo je učil peti?«

»Ne, le prepričal jo je menda, da naj poje. Slišal sem jo, čudovito lep glas ima.«

»Res, to moram pa povedati tetrahru Herodu. Lahko jo pokliče, da mu bo prepevala na pojedinah.«

»Za vse na svetu nikar, Pavel. Dekle je plemenito vzgojeno. In poleg tega je hromo.«

»Podaril ji je glas, pa jo pustil hromo? Kako si to razlagaš?«

»Ne razlagam, samo poročam. Toda rotim te, ne govori o njej Herodu. Prav nič ne spada v njegovo palačo, če je res, kar sem slišal praviti o njem.«

»Če ti je sreča teh kristjanov tako pri srcu, bi jim vendar koristilo, če bi kdo od njih temu pohotnemu, staremu lisjaku kaj zadel.«

»Ne!« je razgreto dvignil glas Marcel. »Prijatelj sem njej in njeni družini. Prosim te, ne ponižuj je s povabilom k Herodu Antipu ali h komu drugemu izmed njegovih.«

Pavel je priznal, da je to umazana družina in začel je psovati vso to svojat, posebno pa Herodiadino hčer Salomo, ki ima kaj kosmato vest. Marcel je poslušal mrko, toda brez pripombe.

»Ali se zavedaš, Marcel,« je spet začel legat, »da ti lahko postane ta skrb za kristjane zelo usodna? Ali smem govoriti odkrito?«

»Zakaj pa ne?«

»Oba sva na isti stopnji in ne spodobi se, da bi ti dajal nasvete ali celo ukaze.«

»Ukaze? Ne razumem te.«

»Ti bom pa pojasnil. Mislim, da si o palestinskih dogodkih zadnjega leta poučen. Prve tedne po križanju je kazalo, da se je gibanje umirilo. Voditelji njegove stranke so se razšli in jeruzalemski mogočniki so bili zadovoljni. Glasovom, ki so se tu pa tam raznesli in trdili, da so videli Jezusa po njegovi smrti, ni noben pameten človek verjel. Smeli smo torej pričakovati, da bo vsa reč kmalu pozabljena.«

»Nato pa je spet oživila,« je dopolnil Marcel, ko je Pavel spet krepko nagnil kozarec.

»Oživila' ni prava beseda. Gibanje ni nikdar zares zamrlo. Širilo se je podtalno, toda oblasti se zanj niso zmenile, ker se jim je zdelo premalenkostno. Lepega dne pa se je duhovnikom posvetilo, zakaj so njihove shodnice prazne in zakaj desetina več ne priteka. Trgovci so čutili, da jim propada kupčija. V Jerihi in še bolj v Antiohiji se je vedno več ljudi javno priznavalo za kristjane. Prav tako se gibanje ni omejilo, kot so domnevali spočetka, samo na siromake in slabotne. Nihče ne ve, koliko privržencev ima v Jeruzalemu, toda tempeljski mogočnejši so od jeze vsi iz sebe in vsak dan naskakujejo upravitelja, naj ukrene kaj odločnejšega. Starega Julijana trgovci in duhovniki tako oblegajo, da bo moral nekaj storiti ali pa odstopiti.«

»In kaj misli storiti?«

»Vsekakor je jasno, da takega gibanja ne moremo trpeti. Popotniku, kakršen si ti, se lahko zdi nedolžno, toda jeruzalemskim mogočnikom pomeni izdajo, upor, bogokletje in pot do uničenja starih šeg. Julijan ne želi zatreti gibanja v krvi, toda mestnim očetom zmanjkuje potrpljenja.«

»Toda Jezusovim naukom ni česa očitati. Oznajal je le dobroto, obzirnost in zaupanje. Ali se palestinskim oblastnežem ne zdi koristno, če bi ljudje živeli med seboj pošteno?«

»Saj ne gre za to, Marcel, sam dobro veš. Ti kristjani se upirajo, da bi kupčevali po stari navadi. Če tule v Kafarnaumu ne obesiš nad kramarijo znamenja ribe, jo lahko takoj zapreš. Saj menda veš, kaj pomeni riba?«

Ko se je Marcel veselo zasmel, je Pavel posvaril: »Ne glej stvari od vesele strani. Manj ko imaš s kristjani opravka, bolje za ... za nas vse.«

»Hočeš reči: posebno pa zame?«

»Razumi, kakor hočeš. Nič ti ne bo pomagalo, da si rimski tribun. S temi kristjani bomo opravili na kratko, vseeno, kdo in kaj so. Vzemi sužnja in spravi ta se proč, preden vaju primejo.«

»Demetrija? Kje pa je?«

»V postelji, nekje tule v trdnjavi.«

»Kot jetnik?«

»Ne, čeprav bi moral biti.« Pavel je smeje se pripovedoval, kar je zvedel pred nekaj urami. »Sicer pa ... ali si bil zraven, ko je zdelal Kvinta?«

»Ne, tribuna sem videl šele takoj nato. Zagotavljam ti, da je Demetriji svoje delo pošteno opravil.«

»Pred Kvintom nimam nobenega spoštovanja in prav nič se mi ne smili. Toda prestopnik ni bil majhen in Demetrija lahko še kaznujejo. Jaz sem ga izpustil, toda upam, da se ne bo več mudil v tej deželi ... vsaj pod mojo oblastjo ne. Ti tudi ne, Marcel! Pomisli: vzeli si v zaščito obtoženca, ki je v zvezi s kristjani v Jeruzalemu; in da si sam kristjanom naklonjen, ti ni ravno v prid. Kaj nameravaš zdaj?«

»Nekaj tednov bi še rad ostal v Palestini, preden se vrnem v Rim; vendar trdnjših načrtov nimam.«

»Pa si načrt napravi! Predrznejši si, kot si misliš. Tvojim pobožnim galilejskim prijateljem ne bo prav nič pomagalo, če se zanje zavzemaš. Vsem preti nevarnost, da jih takoj primemo. Svetujem ti, da jutri zjutraj zarana pobereš svoje stvari, odrineš neopazno do Jafe ter se vkrcaš na prvo ladjo proti Rimu.«

»Hvala za dober svet, Pavel,« je rekel Marcel brez zveze. »Ali bi smel govoriti zdaj z Demetrijem?«

Pavel je obupano zakrillil.

»Da je tvoj suženj odličan človek in tvoj prijatelj,« je rekel ostro, »njegovega položaja v mojem okrožju nič ne spremeni. Mislim, da je bolje, če odložiš razgovor z njim do jutri zjutraj.«

»Kakor želiš, Pavel.«

»Pojdiva zdaj počivat,« je spet prisrčno rekel Pavel, »ob sončnem vzhodu pa se spet snideva pri zajtrku. In ...,« pomenljivo se je nasmehnil, »če misliš takoj odriniti, ti dam za spremstvo nekaj legionarjev, ki poznajo manj prometne poti do Jafe.«

»Toda meni še na misel ne pride, da bi šel v Jafo, Pavel. Ne bom zapustil Palestine, dokler si ne bom na jasnem o govoricah, da je Galilejec vstal.«

»Kako pa misliš to dognati? Boš mar poizvedoval pri teh babjevernih ribičih?«

»Imenuj jih, kakor hočeš. Rad bi govoril z nekaterimi voditelji gibanja.«

»Teh zdaj ni tukaj. Večinoma so v Jeruzalemu.«

Pavel je stiskal ustnice, preden je odgovoril: »Če odrineš jutri proti Jeruzalemu, boš prišel ravno o pravem času, da boš našel vse v ječi. In če ne boš previdnejši, kot si zdajle, si boš nakopal velike težave.«

Plosnil je v dlani in ukazal stražarju, ki se je takoj pokazal: »Pokaži tribunu sobo!« Nato je ponudil Marcelu roko z navadno prisrčnostjo: »Lahko noč ti želim. Jutri zjutraj pa na svidenje.«

Devetnajsto poglavje

Brez ovir sta prišla dve uri pred sončnim zahodom v Jeruzalem. Stražar pri Damaških vratih se ni niti toliko potrudil, da bi vprašal Marcela po imenu ali po vsebini njegove prtljage.

Peš sta dokaj naglo opravila pot iz Kafarnauma v Jeruzalem. Vsako jutro sta odrinila še pred zoro in celo opoldne sta le malo počivala, tako da nista potrebovala za pot več kot tri dni.

Zaradi Pavlovega svarila je Marcel pričakoval, da bodo ljudje prestrašeni in bodo vsepovsod predrzne vojaške čete. Deželani pa so na videz mirno opravljali svoje delo in če se je proti kristjanom res pripravljali kak udarec, so bile priprave izredno dobro prikritke.

Slovo od Kafarnauma je bilo kratko. Ko sta zgodaj zjutraj prišla do šotora, ni bilo Justa nikjer več in Šalum ni vedel nobenega pojasnila. Tudi Tomaževa mati ni vedela kaj več kot to, da sta Just in Jonatan pred uro odrinila proti Seforisu. Marcel je najprej pomislil, da bi stopil za njima in Justa pomiril, ker pa se je spomnil legatovega zagotovila, da je zdaj za Galilejce najbolje, če se zanje kar najmanj meni, je to misel opustil in prav tako tudi obisk pri Mirjam, ki bi ga bil tako rad opravil. Med potjo ga je zasledovala misel na Justa; težko bi prenesel, če bi si zapravlil njegovo prijateljstvo.

Se nadaljuje

ZAHVALA

MARICA ČERNIGOJ DIEHL

(6. junij 1939–4. februar 2023)

Po dolgem popotovanju je na svoj poslednji dom v Logatec prispela naša draga mama, stara mama in prababica. Iskrena zahvala mednarodnemu pogrebnemu zavodu Rahmet Holland za prevoz iz Nemčije ter Komunalnemu podjetju Logatec za organizacijo in izvedbo pogreba. Hvala Društvu upokojencev Logatec in župniku Janezu Komparetu za lepo opravljen obred. Hvala sorodnikom in prijateljem za izražena sožalja, pomoč in podpora. Hvala tudi vsem, ki ste našo mamo pospremili na zadnji poti in jo boste ohranili v lepem spominu.

Vsi njeni

Pirhi v Tucumanu, foto: Myriam Vicente Žakelj

MALO ZA ŠALO

Mama je na obisku pri hčerki in se jezi: »Zdaj pa poslušaj! Če bo še enkrat, ko pridem k tebi na obisk, tvoj mož pijan kot čep, se bom takoj obrnila in me ne bo nikoli več k vam.«

Hčerka: »Mama, ne govori tako glasno! Če te bo moj možlišal, ne bo nikoli več trezen!«

»Natakar, prinesite mi list papirja in kuli,« reče gost, ki že celo večnost čaka na naročeno kosilo.

»Tako, gospod! Čemu vam bo?« vpraša natakar.

»No,« odvrne gost nejevoljno, »izgubil sem upanje, da bom dobil hrano, ki sem jo naročil, zato bi jo rad zapisal vsaj svojim dedičem!«

Dve dami se pogovarjata: »Včeraj sem imela rojstni dan.«

»Čestitam. Kaj vam je mož kupil?«

»Vidite BMW-ja na spodnjem parkirišču?«

»Ja. Vau.«

»No, takšne barve predpasnik.«

Fant je hodil po gozdu in našel žabo. Žaba mu reče: »Če me poljubiš, se bom spremenila v najlepšo princesko.«

Fant pobere žabo in jo nese domov. Doma jo da na mizo in žaba spet reče: »Če me poljubiš, se bom spremenila v najlepšo princesko.«

Fant ji odgovori: »Veš, jaz sem programer in nimam časa za punce, ampak govoreča žaba, to je pa zakon!«

»Kako pa to, da imaš toliko modric po obrazu?«

»Pred dvema mesecema sem imel prometno nesrečo.«

»Da se modrice tako dolgo poznajo, je pa le malo čudno, ali se ti ne zdi?«

»Ne, pešec, ki sem ga podrl, se je šele včeraj vrnil iz bolnišnice.«

Prijatelj se pogovarjata: »Zakaj si zbežal iz operacijske sobe pred operacijo?«

»Zato, ker je bolničarka kar naprej ponavljala: 'Le pogum. Ne bojte se, saj gre za zelo preprost poseg.'«

»No, kaj te to ni pomirilo?«

»Ne. To je namreč dopovedovala kirurgu.«

KRIŽANKA

KRIŽANKA 2304	PREDSTOJNIK FAKULTETE	SVET, KI OBDAJA ČLOVEKA	BARVA KOŽE	ILOVICA	NOČNA PTICA	OGRAJEN PROSTOR	PO POTI PREKO	BAJ TAR BREZ B	VAS, KJER JE JEZUS OBUDIL MLADENIČA	JUG	GRŠKI FILOZOF
VZDRŽEVANJE PISNIH STIKOV (MNOŽINA)											
VEDA O VARSTVU OKOLJA										REGENSBURG SLADICA	
HODITI NAKROG BREZ CILJA											
ŽENSKI GLAS				ALENKA ARKO BREZ VOJNE			SVETOPIS. PREROK STARI SPISI				
NAPOTNIK JERNEJ			METER KARDINAL FRANC.		DARILO 12. ČRKA ABECEDNE				KONEC POLOTOKA PTICA Z DOLGIM REPOM		
 MOŠKO IME ŠPORTNA NAPRAVA						FOSFOR NEBESNO TELO		OKROGLO ŠTEVILO KRANJ			
ŽVEPLO		ORANJE OČE (HEBREJSKO)			GRŠKI FILOZOF KÖLN						
VELIKA LESENA POSODA				SLOVENSKA REKA LEŠNIK EVA						ŠPANJA DOBA STARE GRŠKE KULTURE	
KAJNOV BRAT					NADA RUS NOG. KLUB AJDOVŠČINA			KRAŠKA VAS ČRNI ... GR. MITOL. JUNAK			
KNAVS ANTON			GORSKA RASTLINA MESTO V ITAL. ŠVICI								SL. PESNIK LOJZE
AMPER	LUKSEMBURG LETNI ČAS			PETER SKALA (HEBREJSKO) BOHORIČ ADAM					TONJE KRALJ VERA RESNIK		
PRIJETNA, DRAGA, CENJENA					VODA, KI PRITEČE IZ ZEMLJE SESTRIN MOŽ						
OSKRBA BOLNIKA					SEVER KISIK		ROPARSKI DELFIN ... DVA, TRI				
TISA BREZ T				OZVEZDJE 100 KV. METROV				ANTON KOVAC ANTON TRSTENJAK			
VREDNOST BLAGA				ANTON NADRAH AVSTRIJA				AMPER URAN		1. ČRKA ABECEDNE 16. ČRKA ABECEDNE	
VETRNI JOPIČ, VETROVKA							VREZANI ŽLEB V DESKI				

REŠITEV KRIŽANKE št. 2303

KRIŽANKA 2303	IGRA Z METANENI NA KONCU TUKO	TRAVNATA POVRSTA NA KONCU NOVE	DROBNA LUDSKA	ILOVICA	VIT ŽERBLIN SATOV	KIS	NASELE OB KOPU V BELI SKANI	ANTON JAMNIK	DOLOČANJE POTOČNA IN SMEI POTOVANJA	11. ČRKA ABECEDNE	OČE PRIDOLA SARUŽLA
LUDSKO ŠTETE	P	O	P	I	S	O	V	A	N	J	E
OSAMITEV, PAČETA	I	Z	O	L	A	C	I	J	A	L	
NARAVNO SRAVILJO	K	A	R	O	T	E	N	V	A	K	
ZVOD. SARMENA PAFIGA	A	R	A	M	E	O	T	I	N	I	J
ODROBNIC ANTON	D	A	P	V	C	I	G	A	N		
KOSIK	O	P	O	J	A	G	A	T	A		
 NASA LUČ	P	O	K	E	R	E	C	O			
ITALIJANSKO MOŠKO IME	A	L	D	O	K	R	I	L	O		
VLAGA, VLAŽNOST	M	O	K	R	O	T	A	J	A		
OVIRNI PAS	O	V	R	A	T	N	I	C	A		
ANJA BREZ GLAVI	N	K	A	R	O	V	Š	Č	I	N	A
KOSIK	O	N	O	Š	A	A	S	E	L		
LEPA LAJTNOST	P	R	I	S	T	N	O	S	T	I	
MLAKA, LUDA	L	O	K	E	V	K	A	R	I	N	
ANDREJ RAKAR	A	Ž	G	O	V	O	R	A	N	C	A